

Centar za rehabilitaciju

FORTICA

Kraljevica

PLAN RADA CENTRA ZA REHABILITACIJU FORTICA KRALJEVICA ZA 2020.

SADRŽAJ

Djelatnost Centra Fortica	1
Ustrojbene jedinice Centra.....	2
Osnovni podaci o Centru Fortica	2
Tijela.....	2
Prostorno smještajni kapaciteti	3
Osnivač.....	4
Korisnici Centra Fortica	5
Struktura i brojčano stanje zaposlenika Centra Fortica	6
Ciljevi djelatnosti Centra Fortica.....	7
Organizacija centra i organizacijske jedinice Centra Fortica (odjeli).....	8
Programi rada organizacijskih jedinica Centra Fortica	10
Odjel njege i brige o zdravlju	10
Program njege i brige o zdravlju	12
Program rada fizioterapeuta	14
Program radne terapije	17
Program rada rehabilitatora.....	19
Program rada socijalnog radnika	22
Program rada psihologa	25
Posebni programi i projekti koji se kontinuirano provode u Centru Fortica	27
Plan aktivnosti u Centru Fortica tijekom 2020. god.....	45
Razvoj novih projekata i programa u 2020.god.....	47

DJELATNOST CENTRA ZA REHABILITACIJU „FORTICA“ KRALJEVICA

U članku 7.Statuta Centra Fortica navedena je djelatnost Centra.

Djelatnost Centra je pružanje socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju i odraslim osobama s invaliditetom (tjelesnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjem, te intelektualnim i mentalnim oštećenjem).

Socijalne usluge koje se pružaju djeci iz stavka 1.ovog članka jesu:

1. usluga smještaja
2. usluga poludnevnog boravka
3. usluga cjelodnevnog boravka
4. usluga organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu podršku
5. usluga individualne psihosocijalne podrške (u obitelji i u Centru)
6. usluga grupne psihosocijalne podrške (u Centru)
7. usluga rane intervencije
8. usluga pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja (integracija)

Socijalne usluge koje se pružaju odraslim osobama iz stavka 1.ovog članka jesu:

1. usluga smještaja
2. usluga poludnevnog boravka
3. usluga cjelodnevnog boravka
4. usluga organiziranog stanovanja (uz sveobuhvatnu, svakodnevnu intenzivnu, svakodnevnu kratkotrajnu ili povremenu podršku)
5. usluga individualne psihosocijalne podrške (u obitelji i u Centru)
6. usluga grupne psihosocijalne podrške (u Centru i u obitelji)
7. usluga pomoći u kući

Usluge iz stavka 2. i 3. ovoga članka mogu, uz stanovanje, prehranu te njegu i brigu o zdravlju, obuhvaćati sljedeće aktivnosti:

- socijalni rad
- odgoj i edukacijsku rehabilitaciju
- socijalnu rehabilitaciju
- vježbe orijentacije i kretanja u prostoru
- vježbe svakodnevnih vještina
- vježbe vida
- tiflotehničku obuku
- obuku za brajicu
- rehabilitaciju slušanja
- usvajanje znakovnog jezika
- logopedsku terapiju
- terapiju senzorne integracije
- ranu intervenciju
- psihološku podršku
- socijalno-pedagošku podršku
- kineziterapiju i sportsko-rekreacijske aktivnosti
- glazboterapiju i glazbene aktivnosti
- likovnu terapiju i likovne aktivnosti
- fizikalnu terapiju

- radnu terapiju
- radne aktivnosti
- skrb tijekom noći
- pratnju i nošenje
- edukacijsko-rehabilitacijsku podršku u integraciji
- timsku procjenu
- organiziranje prehrane u kući korisnika
- obavljanje kućnih poslova u kući korisnika
- održavanje osobne higijene u kući korisnika

Člankom 8. Statuta određeno je da osim pružanja socijalnih usluga iz članka 7. stavka 2. i 3. Statuta, Centar može provoditi posebne programe izvaninstitucijske skrbi usmjerene na unapređenje položaja osoba s invaliditetom u lokalnoj zajednici, te obavljati i druge djelatnosti koje služe obavljanju djelatnosti upisanih u sudski registar, ako se one u manjem opsegu ili uobičajeno obavljaju uz te djelatnosti.

USTROJBENE JEDINICE CENTRA

Centar je ustanova s podjelom rada po ustrojbenim jedinicama. Ustrojbene jedinice u Centru osnivaju se radi objedinjavanja grupe istih ili sličnih poslova u okviru djelatnosti Centra, a svrhu što boljeg, racionalnijeg i efikasnijeg svakodnevnog poslovanja Centra.

Poslovi u Centru organiziraju se i obavljaju u slijedećim ustrojstvenim jedinicama:

1. Odjel njege i brige o zdravlju
2. Odjel rehabilitacije i terapije

Računovodstveno-administrativni poslovi, poslovi pripreme obroka i ostali pomoćno-tehnički poslovi obavljaju se pod neposrednim rukovođenjem ravnatelja.

OSNOVNI PODACI O CENTRU FORTICA

Centrom upravlja upravno vijeće.

Upravno vijeće ima pet članova, a čine ga:

Tri predstavnika Osnivača:

Predsjednica: Dr.sc.Zorina Pinoza Kukurin, prof. defektolog

Član: Vanja Tancabel, ekonomist

Član: Milanka Grandić, dipl.soc.rad

Jedan predstavnik radnika:

Član: Margareta Zec, mag.physio.

Jedan predstavnik korisnika Centra odnosno njegov roditelj ili skrbnik:

Član: Gordan Lisac

Ravnateljica ustanove: Danijela Mihaljević, dipl.uč.

Sukladno čl.30.i 31. Statuta Centra za rehabilitaciju Fortica ravnatelj organizira i vodi poslovanje i stručni rad Centra, predstavlja i zastupa Centar te je odgovoran za zakonitost rada Centra.

Uz navedeno ravnatelj ima sljedeće ovlasti:

- odgovara za financijsko poslovanje Centra
- predlaže donošenje Statuta i drugih općih akata upravnog vijeća
- predlaže unutarnje ustrojstvo Centra upravnom vijeću
- predlaže godišnji plan i program rada i razvoja Centra upravnom vijeću i odgovara za njegovo izvršavanje
- predlaže financijski plan i završni račun upravnom vijeću
- predlaže godišnji plan radnih mjesta upravnom vijeću
- predlaže godišnji plan nabave upravnom vijeću
- podnosi izvješće o financijskom poslovanje Centra jednom tromjesečno upravnom vijeću
- podnosi izvješće o cjelokupnom poslovanju Centra najmanje jednom godišnje upravnom vijeću
- odgovorna je osoba u postupcima nabave robe, radova i usluga sukladno propisima iz područja javne nabave, te podnosi upravnom vijeću jednom polugodišnje izvješće o provedenim postupcima nabave u Centru
- samostalno zaključuje ugovore o javnoj nabavi roba i usluga čija pojedinačna vrijednost bez PDV-a ne prelazi iznos od 200.000,00 kn, te o nabavi javnih radova čija pojedinačna vrijednost bez PDV-a ne prelazi iznos od 500.000,00 kn
- utvrđuje godišnji plan i program provedbe unutarnjeg nadzora i odgovoran je za njegovo izvršenje
- daje naloge i upute za rad radnicima Centra i koordinira rad u Centru
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom ili drugim propisom i općim aktima Centra

PROSTORNI I SMJEŠTAJNI KAPACITETI

Ustanova je vlasnik dvije zgrade na adresama:

1. Obala kralja Tomislava 1, Kraljevica
2. Ivana Gorana Kovačića 14, Jadranovo

Osnovnu djelatnost Ustanova obavlja na lokaciji Kraljevica, Obala kralja Tomislava 1,u objektu P+2, ukupne površine od 1800 m2 koji je smješten neposredno uz more, s ograđenim dvorištem, površine od 2000 m2 i vlastitom plažom. Prostor oko objekta omogućava nesmetan dolazak vozila i nesmetano kretanje osoba i u invalidskim kolicima.U okviru dvorišta nalazi se i plaža, također prilagođena osobama s tjelesnim oštećenjem.Objekt čine podrum, prizemlje, prvi i drugi kat koji su međusobno povezani stubištem.

U podrumu se nalaze:

- prostor skladišta
- praonica rublja
- prostorija za odlaganje čistog rublja
- glačalonica
- skladište materijala za čišćenje
- radionica za potrebe Ustanove
- kotlovnica

- garderoba za djelatnike
- dnevni prostor cca 100 m2 sa više izlaza direktno na dvorište
- lift bolnički

U prizemlju je smješteno:

- glavna kuhinja
- ured ravnatelja, ured računovodstva
- skladište hrane
- prostorija za posjete i druženja
- prostorija za hidroterapiju (Hubbard)
- blagavaona
- prostorija za fizioterapiju
- prostor za senzornu integraciju (Snoezelen)
- ured socijalnog radnika i rehabilitatora
- sanitarije za osoblje
- sanitarije za bijelo osoblje
- skladište za MATP
- 2 prostorije za radnu terapiju

Ustanova ima uređene tri smještajne cjeline, na prvom, drugom i trećem katu:

- 18 spavaonica
- 1 dnevni prostor
- 2 čajne kuhinje
- 4 prostorije za održavanje osobne higijene, koje su opremljene sa: 2 kade za higijenzaciju, 5 tuš kabina, 6 WC školjke i 6 umivaonika
- 1 prostorija za odlaganje odjeće i obuće

Sve prostorije za obavljanje djelatnosti su opremljene sukladno odredbama iz članka 104,105, Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga (NN broj 157/13,152/14) i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga (NN66/15) Ministarstva socijalne politike i mladih.

Zgrada u Jadranovu smještena je na vrlo atraktivnoj lokaciji 20-tak metara od mora, neto građevinske površine 1800 m2 te oko 4000 m2 okoliša. Zgrada je izvan funkcije i potpuno devastirana, ali je prostornim planom predviđena T1 zona čime smo uspjeli osigurati najvišu moguću vrijednost po završetku sudskog procesa.

Vlasništvo nekretnina je riješeno i Centar Fortica je uključen kao vlasnik.

OSNIVAČ

Centar za rehabilitaciju Fortica-Kraljevica, pod tim nazivom radi od 12.09.2003. godine, a slijednik je Lječilišta za alergijske bolesti i rehabilitaciju Kraljevica.

Temeljem članka 180. stavka 2 Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Narodne novine 75/93), vlasnik i osnivač Centra od 21. kolovoza 1993. godine je Primorsko-Goranska Županija. Do tada je vlasnik i osnivač Ustanove bila Mestna občina Ljubljana.

Od 2010.godine, odlukom osnivača, naziv je promijenjen u PGŽ Centar za rehabilitaciju Fortica-Kraljevica te pod tim nazivom upisan u sudski registar.

2014. godine odlukom osnivača, naziv je ponovno promijenjen u Centar za rehabilitaciju Fortica Kraljevica.

KORISNICI CENTRA ZA REHABILITACIJU "FORTICA"

Ministarstvo socijalne politike i mladih odobrilo je Ustanovi temeljem Rješenja klasa: UP/I-550-01/15-02/3, Ur.broj: 519-06-2/1-15-5 od 18. rujna 2015. godine za pružanje usluga smještaja za najviše 55 korisnika, djece s teškoćama u razvoju i odraslim osobama s invaliditetom, te za 25 korisnika usluga poludnevnog ili cjelodnevnog boravka djece i mladeži s teškoćama u razvoju.

U Ustanovi je smješten 51 korisnik (od čega su svi korisnici smješteni na teret Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku), 1 korisnica koristi socijalnu uslugu poludnevnog boravka te je ukupno u ustanovi 52 korisnika.

KORISNICI PREMA SPOLU I DOBI

Dob	Ukupno	Žene	Muškarci
0-3			
3-7	3	3	0
7-14	6	2	4
14-21	15	4	11
21-25	3	1	2
25-30	8	2	6
30-35	3	2	1
35-40	3	1	2
40-45		0	0
45-50	2	1	1
50-55	4	0	4
55-60	3	1	2
60-65	1	0	1
65 i više	1	0	1
Ukupno	52	17	35

KORISNICI PREMA SPOLU I VRSTI SMJEŠTAJA

Broj korisnika prema spolu	Žene	Muškarci	Ukupno
Stalni smještaj	17	34	51
Poludnevni boravak		1	1
Ukupno	17	35	=52

KORISNICI PREMA VRSTI OŠTEĆENJA

DG	Ukupno	Muškarci	Žene
Bez dg intelektualnog oštećenja	1	1	
Lakše intelektualno oštećenje	2	1	1
Umjereno intelektualno oštećenje	1	1	
Teže intelektualno oštećenje	12	6	6

Teško intelektualno oštećenje	30	22	8
Poremećaj autističnog spektra	1	1	
Psihijatrijske poteškoće	18	12	6
Neurološka oštećenja	47	31	16
Motorička oštećenja	46	29	17
Nerazvijen govor	45	30	15
Problemi sa sluhom	2	2	
Slabovidnost i sljepoća	10		
Više vrsta oštećenja	40	27	13
Epilepsija	29	22	7
Agresivno	12		
Problemi sa disanjem	12		
Potreban stalni nadzor	13	8	5

KORISNICI PO ŽUPANIJAMA

KORISNICI PO ŽUPANIJAMA	BROJ
PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA	27
LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	3
ISTARSKA ŽUPANIJA	3
ZADARSKA ŽUPANIJA	2
BRODSKO-POSAVSKA	3
SPLITSKO-DALMATINSKA	1
KARLOVAČKA	4
GRAD ZAGREB	2
SISAČKO-MOSLAVAČKA	3
POŽEŠKO- SLAVONSKA	1
OSJEČKO-BARANJSKA	2
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1
UKUPNO	52

*1 korisnica na poludnevnom smještaju

STRUKTURA I BROJČANO STANJE ZAPOSLENIKA CENTRA

NAZIV RADNOG MJESTA	STEČENA STRUČNA SPREMA	ZAHTJEVANA STRUČNA SPREMA ZA RADNO MJESTO	SADAŠNJE STANJE ZA 58 KORISNIKA
Ravnatelj	VSS	VŠS/VSS	1
Voditelj financijsko-računovodstvenih poslova	VSS	VSS	1
Računovodstveno-administrativni referent	SSS	SSS	1
Kuhar/ica	SSS	SSS	2,5

Pomoćni radnik u kuhinji	NKV/PKV	NKV/PKV	0
Čistačica	OŠ/SSS	NKV	3
Pralja	VŠS	NKV	1
Skladištar-kućni majstor-vozač	SSS	SSS/KV	1
Rehabilitator	VSS	VSS	1
Radni terapeut	VŠS	VŠS	1
Socijalni radnik	VSS	VSS	1
Psiholog (vanjski suradnik)	VSS	VSS	0,5
Logoped	VSS	VSS	0
Medicinska sestra –briga o zdravlju	VSS	VŠS/VSS	1
Medicinska sestra- briga o njezi	SSS/VŠS	SSS	3
Fizioterapeut	VSS	SSS/VŠS	2
Njegovateljica	OŠ	PKV	1
Njegovateljica	SSS	PKV	12
Pratitelj-nosač	VŠS	PKV	1
UKUPNO			34

Odjel rehabilitacije i terapije: 5,5 zaposlenih

*Prema Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta na naš broj smještenih korisnika potrebno je radno mjesto psihologa. Centar Fortica to ispunjava sklopljenim ugovorom o poslovnoj suradnji sa psihologicom Rosandom Krstinić-Guščić.

Odjel njege i brige o zdravlju: 18 zaposlenih

Pomoćno tehničko osoblje: 7,5 zaposlenih

Računovodstveno-administrativni poslovi: 2 zaposlena

Poslovi upravljanja: 1 zaposlen

CILJEVI DJELATNOSTI CENTRA FORTICA

Primarni cilj je podizanje kvalitete života, zadržavanje i stjecanje novih znanja, navika, vještina i spretnosti.

Kod organizacije svake aktivnosti važno je da svakom pojedincu pružimo mogućnost izbora aktivnosti, te da je prilagodimo da u njoj uživa te da je svakako ispravno motiviran.

Temelj djelatnosti su domaći pozitivno pravni propisi i konvencije o pravima djece i odraslih osoba s invaliditetom, koje se stalno osvještavaju i potiču u primjeni.

Centar osigurava svojim korisnicima:

1. brigu za obrazovanje
2. rad prema sposobnostima
3. timski pristup
4. izbor aktivnosti prema interesima i mogućnostima korisnika
5. organizacija slobodnog vremena
6. suradnja s roditeljima
7. educiranje roditelja
8. povezivanje s okolinom- lokalnom zajednicom

Sva područja su usmjerena na kvalitetu života korisnika u ustanovi. Veliki značaj se pridaje aktivnostima koje potiču, razvijaju ili zadržavaju znanja, spretnosti i vještine koje osiguravaju što veću samostalnost pojedinca.

MISIJA I VIZIJA USTANOVE

Misija: Smještaj i skrb o djeci s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom, te promicanje svih njihovih ljudskih prava kroz osiguranje standarda kvalitete života u institucionalnoj skrbi i aktivno uključivanje u lokalnu zajednicu.

Vizija: Unaprjeđenje života korisnika u institucionalnoj skrbi i razvoj dodatnih izvaninstitucionalnih usluga za korisnike i u zajednici.

ORGANIZACIJA CENTRA I ORGANIZACIJSKE JEDINICE CENTRA FORTICA (ODJELI)

Centar je prostorno organiziran u četiri manje organizacijske jedinice:

I. odjel

Na I. odjelu smješteni su adolescenti i odrasli sa težim i teškim teškoćama u psihomotornom razvoju i pridruženim smetnjama (nepokretni ili djelomično pokretni i u većini inkontinentni).

Kapacitet I. odjela je 15 kreveta za stalni smještaj.

Odjel ima pet spavaonica, dnevni prostor, čajna kuhinju sa kompletnom opremom i funkcionalno uređenu kupaonu sa pomičnom kadom i tušem te sa sanitarnim čvorom koji je u potpunosti prilagođen korisnicima.

Na odjelu se provodi osnovna i specijalna njega, fizikalna i respiratorna terapija, korisnici su redovito uključeni u programe radne terapije i individualne i grupne rehabilitacijske tretmane, čime se uvelike poboljšava kvaliteta života korisnika.

Na I. odjelu nalaze se korisnici u starosti od 13 do 65 godina.

I. odjel spojen je sa ostalim odjelima sa platformom.

II. odjel

Na II. odjelu smještena su djeca sa težim i teškim teškoćama u psihomotornom razvoju (nepokretna i inkontinentna), sa pridruženim smetnjama (kod većine prisutan EPI status, problemi sa disanjem i gutanjem, smetnjama senzoričke).

Kapacitet odjela za stalni smještaj 32 kreveta koji su trenutno popunjeni.

Djeca su smještena u deset lijepo i veselo namještenih soba sa dva do pet kreveta.

Na odjelu se nalazi :

- čajna kuhinja sa kompletnom opremom (mašina za suđe, mikrovalna pećnica, mikser, frižider, servirna kolica, stol, stolić, televizor)
- kupaona, funkcionalno uređena, sa pomičnom kadom i dizalicom i sanitarnim čvorom.
- ambulanta s lijekovima

Čajne kuhinje namijenjene su djeci za boravak u vrijeme hranjenja i za aktivnosti provođenja slobodnog vremena, odnosno vremena kada nisu uključena u pojedine dnevne tretmane (škola, fizioterapija, radna terapija, kreativne i okupacijske radionice, boravak u prirodi, na izletima i sl.).

Većina djece je potpuno ovisna o tuđoj pomoći u izvođenju osnovnih životnih aktivnosti. Potrebe za zdravstvenom negom proizlaze iz individualnog zdravstvenog stanja svakog djeteta, pa se tako provodi osnovna i specijalna njega. Veliki naglasak stavlja se na specijalnu kineziterapiju, koja

uvjetuje ispravan "handling" prilikom njege, te na respiratornu fizioterapiju koja se svakodnevno provodi kod djece sa problemima disanja u cilju sprečavanja respiratornih infekata.

Svi tretmani uvelike pomažu u podizanju kvalitete života djece.

Njega, fizioterapija, radna terapija, rehabilitacijski i svi ostali tretmani (psiholog), izvode se na osnovu specifičnih potreba i posebnosti svakog djeteta.

Specifičnosti:

- stupanj pokretljivosti
- mentalni status
- epi status
- specifičnosti kod hranjenja (nazogastrična sonda ili gastrostomoma),
- inkontinencija i problemi s izlučivanjima
- sljepoća
- gluhoća

Za svako dijete je izrađen individualni program kojem je osnovna zadaća stimulacija pojedinih sposobnost, koji se tijekom godine može mijenjati i nadopunjavati.

Kod zdravstvene njege moramo svakako uzeti u obzir potrebe, želje i mogućnosti. Neprestano moramo brinuti za poboljšanje kvalitete života djece i pružati im adekvatnu stručnu pomoć i kvalitetnu zdravstvenu njegu.

Djeca su posebno osjetljiva na akutne infekcije, njihovo zdravstveno stanje se često mijenja, pa im je u tim situacijama potrebna intenzivna njega.

Na I. odjelu nalaze se korisnici u starosti od 3 godine do 60 godina.

III. odjel

Na trećem odjelu smješteni su adolescenti i odrasle osobe sa teškim teškoćama u psihomotornom razvoju (nepokretni, polupokretni i inkontinentni), te dvoje korisnika s tjelesnim oštećenjem..

Kapacitet trećeg odjela za stalni smještaj je 7 kreveta, trenutno je smješteno 7 korisnika.

Odjel ima dvije spavaonice te funkcionalno uređenu kupaonu sa pomičnom kadom i tušem te sa sanitarnim čvorom.

Poludnevni boravak

Poludnevni boravak pruža usluge obroka, njege te terapijskih intervencija (fizikalna i radna terapija) djeci i školskim obveznicima koja pohađaju nastavu u područnom odjelu Fortica Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka.

Zadaci poludnevnog boravka su osigurati izvođenje programa boravka i obrazovanja korisnika sa teškim i najtežim teškoćama u psihomotornom razvoju.

Program se izvodi u obliku poludnevnog boravka djece, i to u trajanju od 8 do 14.15 sati, od ponedjeljka do petka tijekom cijele godine, osim vikenda i službeno priznatih državnih praznika.

Poludnevni boravak trenutno koristi jedno dijete školske dobi, kojem će slijedeće godine završetkom školske godine pravo prestatu, obzirom da navršava 21 godinu.

PLAN I PROGRAM RADA ODJELA NJEGE I BRIGE O ZDRAVLJU ZA 2020. GODINU

Voditeljica Odjela:

Marija Mandarić, mag. med. techn.

Korisnici usluga Centra su djeca, adolescenti i odrasli sa višestrukim teškoćama u razvoju pa iz tog proizlazi potreba za kvalitetnim zdravstvenim programom koji timski provode stručnjaci različitih profila.

ODJEL NJEGE I BRIGE O ZDRAVLJU ČINI:

1 magistra sestrinstva, 4 medicinske sestre-tehničara srednje stručne spreme i 11 njegovateljica. Sljedeće godine će se nastojati zaposliti još jedna njegovateljica umjesto prvostupnika sestrinstva. Odjel osigurava 24 satnu skrb korisnika. Medicinska sestra će i dalje biti prisutna u ustanovi 24 sata na dan. Odjel će brinuti za:

- pravilnu podjelu terapije, higijenu, eliminaciju, hranjenje i oblačenje po postupniku
- procjenu stanja i potrebe za liječničkom pomoći
- organizirati liječničke kontrole
- odabir i realizaciju odgovarajuće dijeta
- mjerenje vitalnih funkcija po potrebi
- redovite obilaske korisnika
- vođenje potrebne dokumentacije tj. evidenciju svih postupaka

RADNO VRIJEME I ORGANIZACIJA RADA

Jutarnja smjena djelatnika koji sudjeluju u postupcima brige za higijenu pomakla se krajem godine sat vremena ranije kako bi postupci počeli ranije te veći broj korisnika dobio doručak nakon jutarnje njege. Ovim se također smanjilo vrijeme u kojem je pedeset i jedan korisnik sa jednom dežurnom medicinskom sestrom-tehničarem noću.

Zbog nepredvidljivih situacija koje se učestalo događaju noću, sljedeće godine se planira da u ustanovi sa korisnicima noću budu prisutne minimalno dvije osobe ukoliko postoji dovoljan broj djelatnika.

PREHRANA I POSTUPAK HRANJENJA KORISNIKA

Planira se povećati količina hrane bogate vlaknima i kalorijama uvođenjem veće količine sjemenki i voća. Time se planira pokušati utjecati na učestale opstipacije koje se često rješavaju laksativima. Zbog nepokretnosti, lijekova i utjecaja cerebralne paralize na crijeva opstipacija je vrlo učestala kod ovakvih korisnika te veliki izazov u skrbi.

Obzirom da je hranjenje korisnika situacija koja je ujedno i prilika za kontakt djelatnika i korisnika, planira se reorganizacija rada koja bi osigurala više vremena djelatnicima za postupke hranjenja. Primijećeno je da se korisnici jako raduju obrocima ali i pažnji koju dobiju pritom od djelatnika. Kako bi se obroci davali manje užurbano i kontakt sa korisnicima bio kvalitetniji planira se početkom godine nabava stolica „tipa sedla“ koje bi omogućile da osoba koja hrani korisnika to radi sjedeći i bez

žurbe, te da je bliže korisniku. Te stolice bi ujedno omogućile i svim posjetiteljima jedan neposredniji i opušteniji susret sa korisnicima.

SURADNJE S LIJEČNICIMA I OSTALIM STRUKAMA

IZABRANI LIJEČNIK:

- Dr. Ružica Stojanović, specijalist opće medicine, koja vrši primarnu zdravstvenu zaštitu dijela korisnika
- Dr. Nives Radošević Quadranti (zamjena dr.Mirandi Copetti- Modrčin), specijalist opće medicine, koja vrši primarnu zdravstvenu zaštitu dijela korisnicima
- Dr. Antun Sasso, specijalist neuropedijatar, koji vrši primarnu pedijatrijsku zaštitu predškolske djece

KONZILIJARNI SPECIJALISTI:

- neuropedijatar dr. Sasso - 1x mjesečno,
- fizijatar dr. Kraguljac - 1x mjesečno,
- psihijatar dr. Frančišković - 1x mjesečno,
- stomatolog dr. Poropat Pavičić - 1x mjesečno,
- pedijatar dr. Dujmović - 1x tjedno

Ustanova će nastaviti suradnju sa dvije liječnice opće prakse iz primarne zdravstvene zaštite u Kraljevici koje imaju zdravstvene kartone korisnika te osiguravaju potrebne uputnice, recepte za kroničnu i akutnu terapiju, naloge za sanitetski prijevoz te doznake za pelene, šprice i nasogastrične sonde. One jednom godišnje cijepaju korisnike protiv gripe. Svakom korisniku će se u ustanovi izvaditi minimalno jednom godišnje krvni nalazi u dogovoru sa liječnicima. Postupak vađenja krvi tj. uzimanje uzoraka za tražene pretrage će provoditi medicinske sestre zaposlene u ustanovi jer se radi o neugodnim postupcima, a korisnici bolje reaguju kada je sa njima poznata osoba i okruženje.

U skrbi o zdravlju korisnika planira se nastaviti u sljedećoj godini suradnja sa psihologom, pedijatrom, neuropedijatrom, psihijatrom, stomatologom te fizijatrom. To su stručnjaci koji svojim redovitim dolaskom u centar osiguravaju holistički pristup u skrbi, a takav je uvijek multidisciplinarni. Psihologa će sljedeće godine nastaviti dolaziti 2 puta tjedno. Njezina procjena, intervencije i kritički osvrti su vrlo važni za rad centra jer usmjeravaju planirane promjene u potrebnom smjeru na stručnim sastancima tima. Također, ona surađuje sa psihijatricom, a individualni rad s korisnicima je nešto čemu se oni jako vesele. Obzirom da velika većina korisnika ne verbalizira, psihologa pomaže u prepoznavanju psihičkih i drugih potreba korisnika. S njom u suradnji planira se pojačati opservacija i dokumentacija opaženog ponašanja korisnika sa izraženim većim psihičkim problemima kako bi se pravovremeno reagiralo te preveniralo negativne ishode u skrbi.

Pedijatrica dolazi više puta mjesečno te uz individualne preglede i ordiniranje terapije radi redovite vizite djece. Liječnica je uvijek dostupna te ima i veliku savjetodavnu ulogu. Neprocjenjiva je njezina podrška u skrbi o djeci koja su visokorizična zdravstveno zbog problema sa disanjem, učestalim epileptičkim napadima i infekcijama.

Neuropedijatar će nastaviti dolaziti jednom mjesečno u ustanovu raditi vizitu i potrebne redovite individualne preglede djeci sa epilepsijom. Ovo je vrlo važno zbog prilagodbe doze antiepileptika promjenama njihove tjelesne težine i učestalosti epileptičnih napada koji se redovito prate i bilježe. On je također i izabrani pedijatar za sedmero djece te će osiguravati uputnice, recepte, doznake i potrebna preventivna cijepjenja. On sudjeluje i u realizaciji potrebnih hospitalizacija surađujući s liječnicima u KBC-u Rijeka.

Psihijatrica će nastaviti dolaziti jednom mjesečno u ustanovu te napraviti vizitu svih korisnika. U svakom dolasku obaviti će nekoliko detaljnijih individualnih pregleda uzimajući u obzir zapažanja osoblja koja se odnose na ponašanje korisnika. Ona je odgovorna za korekciju doza psihofarmaka, ali je važna i u organizaciji potrebnih hospitalizacija na odjelu psihijatrije u KBC-u Rijeka.

Stomatologica će nastaviti dolaziti jednom mjesečno raditi preventivne preglede korisnika te liječenje po potrebi.

Fizijatar će nastaviti dolaziti jednom mjesečno obavljati redovite preglede korisnika, pisati nalaze te osigurati potrebne doznake za invalidska pomagala. Prema njegovim nalazima se provodi fizioterapija korisnika.

U sljedećoj godini **planira se ostvarivanje suradnje sa neurologom** koji bi došao u ustanovu napraviti godišnje kontrolne preglede odraslim osobama sa epilepsijom te korigirati terapiju u slučaju potrebe. Obzirom da se radi o velikom broju potpuno nepokretnih osoba sa kontrakturama zbog kojih im je neudobno ili nemoguće dugotrajno sjedenje u kolicima, pregledi će se nastojati organizirati u ustanovi.

PROGRAM NJEGE I BRIGE O ZDRAVLJU

Cilj zdravstvene njege je promocija zdravlja, sprečavanje oboljenja, liječenje osoba.

Provođenje zdravstvene njege ima sljedeće elemente:

- ocjenjivanje potreba za zdravstvenu njegu po planu procesa zdravstvene njege
- detektiranje i evidentiranje najčešćih potreba u zdravstvenoj njezi
- raspoređivanje zdravstvenih potreba prema prioritetima
- izvođenje potrebne zdravstvene njege
- evidencija napravljenih postupaka
- uvođenje novih načina rada za postizanje što boljih rezultata
- otkrivanje i praćenje odstupanja od zdravlja korisnika
- opažanje i praćenje reakcija na bolest i terapiju
- izvješćivanje o zdravstvenom stanju korisnika, sa medicinskim sestrama koje preuzimaju smjenu (primopredaja sestrinske službe)

Efikasno surađivanje u zdravstvenoj njezi uključuje:

- izrada i vrednovanje svih postupaka za održavanje higijene na odjelima i u cijelom Centru
- vođenje dokumentacije o njezi koju provode njegovateljice na odjelima
- suradnja sa ostalim stručnim djelatnicima kroz sudjelovanje u stručnim timu i kod programiranja, vođenja i vrednovanja zdravstvene njege kao važnog faktora cijele zdravstvene djelatnosti
- suradnja, obavješćavanje i učenje roditelja sa posebnim naglaskom na zdravstvenu njegu i zdravstveni odgoj

Zdravstvenu njegu određuje trenutno zdravstveno stanje korisnika.

Specifične potrebe za zdravstvenu njegu:

Svako dijete je jedinstvena cjelina, ali osnovne smjernice za opću i zdravstvenu njegu određuju neke zajedničke specifičnosti.

Posebnosti:

Sve posebnosti nemožemo nabrojati, neke niti ne poznajemo, ali ove koje ćemo nabrojati imaju veliki utjecaj na potrebu za osobnu i zdravstvenu njegu:

- stupanj pokretljivosti
- osobe sa epilepsijom
- osobe koje se hrane nazogastričnom sondom ili gastrostomom
- inkontinentne osobe
- osobe sa pridruženim smetnjama (sljepoća, gluhoća, osteoporoza...)

Medicinske sestre, tehničari i njegovateljice moraju kod planiranja osobne i zdravstvene njege uzeti u obzir sve specifičnosti, kao i individualne posebnosti osobe.

Zadaće službe:

Redovite:

- Provođenje osobne i zdravstvene njege 24 sata na dan. (Potrebe zdravstvene njege se svakodnevno povećavaju jer su stanja i potrebe djece svakog dana sve veće, a problematika njege je sve opsežnija)
- Raspoređivanje zdravstvenih radnika prema mjestu (odjel)
- Održavanje i poboljšanje uvjeta rada na svim odjelima i primjena HACCP sustava na svim odjelima i u kuhinji
- Suradnja sa roditeljima i informiranje roditelja o trenutnom zdravstvenom stanju djeteta (osobe)

Preventiva:

- Suradnja kod cijepljenja
- Suradnja kod prijema novih korisnika
- Organizacija higijene
- Vađenje briseva, krvi i mokraće za laboratorijske pretrage
- Sterilizacija
- Suradnja sa rehabilitacijskim timovima
- Organizacija prehrane, sastavljanje jelovnika i dijeta
- Organizacija liječničkih sistematskih i epidemioloških pregleda zaposlenih
- Cijepljenja zaposlenih

Kurativa:

- Organizacija i suradnja kod pregleda akutno bolesnih korisnika
- Organizacija i suradnja kod pregleda kronično oboljelih korisnika
- Organizacija rada u karanteni-izolaciji
- Priprema korisnika i dokumentacije kod pregleda liječnika specijalista

Zdravstvena dokumentacija:

- Vođenje sestrinske dokumentacije po procesu zdravstvene njege
- Kod prijema, uvođenje zdravstvenog kartona sa svom dokumentacijom
- Upisivanje podataka u zdravstveni karton
- Priprema izvještaja i plana službe
- Priprema mjesečnih izvješća

Organizacijski zadaci:

- Organizacija prijevoza i pratnja korisnika na liječničke preglede, dijagnostiku i hospitalizaciju
- Organizacija prijevoza materijala
- Organizacija nabave lijekova i evidencija nabave pelena za jednokratnu upotrebu i ostalog sanitetskog materijala
- Tjedna nabava sanitetsko-higijenskog materijala za pojedini odjel

Suradnja sa roditeljima:

- Informacije o zdravstvenom stanju korisnika
- Suradnja kod posebnih dijagnostičkih pretraga
- Suradnja na susretima roditelja
- Vođenje brige o zdravstvenim iskaznicima korisnika

Suradnja sa suradnicima kroz:

- Stručni tim Centra
- Priprema individualnih planova
- Organizacijski sastanci

PLAN I PROGRAM RADA FIZIOTERAPEUTA ZA 2020. GODINU

Margareta Zec, mag. fizioth.

Fizioterapeut je član stručnog tima ustanove. Rad mu se bazira na programu koji izrađuju specijalisti: fizijatar, ortoped, neuropedijatar, te ostali članovi stručnog tima. Potrebno je naglasiti da u svom radu najuže surađuje sa radnim terapeutom u procesu rehabilitacije i rehabilitacije.

Direktni rad sa osobama sa poteškoćama u razvoju obuhvaća:

PROCJENA INDIVIDUALNOG STANJA

Mišićni tonus, mišićna snaga, motoričke funkcije, kordinacija i ravnoteža, analiza hoda, funkcionalni testovi, mjerenje pokretljivosti, dužina i opseg, mjerenje i ocjenjivanje respiratornih funkcija.

KINEZITERAPIJA

Kod malih uzrasta, sa težim poremećajima centralne koordinacije, primjenjuje se razvojno-neurološki koncept po Dr. BOBATH metodi.

Kod starije djece sa već izraženim jakim spasticitetom i prisutnim pogrešnim motoričkim obrascima koriste se tehnike za korekciju mišićnog tonusa i tehnike za uspostavljanje obrazaca normalnog posturalnog prilagođavanja.

Kod djece školskog uzrasta i starijih štićenika primjenjuje se kineziterapeutski program u smislu smanjenja spasticiteta, sprečavanja i ublažavanja postojećih deformacija, poboljšanja senzomotornih mogućnosti, korištenja oštećenog dijela tijela na što bolji način uz sprečavanje gubitka energije.

U slučaju indiciranog operativnog zahvata, kineziterapeutski program se provodi prije operativnog zahvata kao pripremni te nakon operacije kao intenzivni kineziterapeutski program.

Prema gore navedenom kineziterapiju možemo podijeliti u nekoliko područja:

1. Bobath-koncept (razvojno neurološki koncept)

2. korektivna gimnastika
3. respiratorna kineziterapija (vježbe disanja, drenažni položaji, perkusiona masaža)
4. vježbe sfinktera
5. prevencija dekubitusa
6. korekcija i promjena položaja
7. preoperativna i postoperativna intenzivna kineziterapija

HIDROTERAPIJA

U našoj ustanovi provodi se:

- hidrogimnastika – izvodi se individualno u Hubbardovu bazenu. Sjedinjenje tople vode i pokreta djeluje izrazito relaksacijski, smanjuje spasticitet, popuštanje boli i ima dodatni psiho-emocionalni efekt.
- biserna kupka - djeluje relaksacijski, pospješuje cirkulaciju, stimulira senzomotoriku
- hidromasaža

TERMOTERAPIJA

Primjena topline (termooblog, topla kupka), kod kroničnih stanja, često se koristi i kao uvodna metoda u kineziterapiju. Djeluje ublažavajuće na boli i mišićnu napetost.

KRIOTERAPIJA

Primjena hladnoće (kriooblog, kriomasaža, krio kupka), kod akutnih stanja, često se koristi i kao uvodna metoda u kineziterapiju. Djeluje protuupalno, spazmolitički, smanjuje bol.

MASAŽA

Masaža može predstavljati osnovnu terapiju ili biti nadopuna drugim terapijama kod određenih smetnji. Indicirana je kod bolova u leđima, probavnih smetnji, glavobolje, depresije, stresa, anksioznosti. Sigurno je djelotvorna kod kontraktura, mišićnih atrofija, tendinitisa, distorzija, mišićnih istegnuća, iščašenja i kao prevencija dekubitusa kod dugotrajnih ležanja. Blagotvorna je kod problema sa disanjem. Melem je kod glavobolja i migrena. Pruža pomoć onima koji pate od problema s cirkulacijom, grčeva, edema zglobova, teških nogu, te ublažava sve vrste reumatskih tegoba.

TALASOTERAPIJA

Budućida je ustanova smještena u neposrednoj blizini mora te ima pristup plaži, tijekom godine, a posebno ljetnih mjeseci koriste se sva talasoterapijska sredstva. To su udisanje morskog zraka, hidrogimnastika u moru i sunčanje (tzv. heliomarinska terapija) te klimatski i mikroklimatski činioci.

AROMATERAPIJA

Primjenjuje se u obliku inhalacija, kupki, te utrljavanja u kožu. Djeluje smirujuće, opuštajuće, povećava koncentraciju; koristi se i u svrhu njege tijela.

SPORTSKA TERAPIJA I REKREACIJA

Provodi se individualno ili u grupi. Uključuje vožnju biciklom, igru loptom i drugim sportskim rekvizitima, šetnje uz more, boravak na suncu i čistom primorskom zraku, kupanje u moru i Hubbard bazenu, kombinirano izvođenje vježbi opuštanja, korektivnih vježbi i vježbi disanja uz more. Djeluje na poboljšanje motoričke spretnosti i koordinacije pokreta, povećanje koncentracije, ima psiho-emocionalni učinak te vrlo važni respiratorni učinak.

U našoj ustanovi se provodi i sportski program za osobe sa poteškoćama u razvoju – MATP (program treninga motoričkih aktivnosti).

MATP je službeno potvrđeni program specijalne olimpijade, namjenjen je osobama sa najtežim stupnjem motoričkih i senzitivnih oštećenja, koje ne mogu zadovoljiti precizna, univerzalna pravila specijalne olimpijade.

FUNKCIONALNO UČENJE

Uz program fizioterapije provodi se i program funkcionalnog učenja.

Funkcionalno učenje je integrativni pristup koji koristi oruđa za učenje, to su misaona-mentalna oruđa pomoću kojih dijete uči i rješava probleme. Fizioterapeut mora korisnika pravilno pozicionirati prije tretmana i korigirati mu položaj za cijelo to vrijeme.

Pojedini tretman funkcionalnog učenja treba trajati 45-60 minuta. Učenje se bazira na vještinama: stavljanja, udaranja, sparivanja, uspoređivanja, razvrstavanja, nizanja, gradnje s kockama, šaranja i pisanja.

Indirektni rad fizioterapeuta obuhvaća:

- sudjelovanje pri specijalističkim i konzilijarnim pregledima unutar i van ustanove
- suradnja sa drugim stručnim djelatnicima i osobljem unutar ustanove (timski rad)
- edukacija medicinskog i drugog osoblja unutar ustanove
- sudjelovanje u stručnom timu
- sudjelovanje unutar stručnog vijeća
- sudjelovanje pri zajedničkim roditeljskim sastancima
- sudjelovanje pri nabavci i testiranju ortopedskih i drugih tehničkih pomagala
- vođenje stručne dokumentacije (dnevnik rada, rehabilitacijski dnevnik skupine, tjedna struktura rada, mjesečni plan rada – evaluacija, individualni godišnji program rada, godišnji program fizioterapije, fizikalni status korisnika i redovita evaluacija)
- sudjelovanje pri sportsko-rekreativnim aktivnostima i odgojno-obrazovnim djelatnostima
- redovito stručno usavršavanje (hkf), interne edukacije unutar ustanove

Posebna zaduženja unutar ustanove:

- Koordinator ustanove sa Centrom za odgoj i obrazovanje u Rijeci
- Koordinator za opskrbu i realizaciju ortopedskih pomagala
- Član mobilnog tima za radnoterapijsku i fizioterapijsku intervenciju (otoci)
- Specijalist zaštite na radu unutar ustanove
- Član Upravnog vijeća Centra za rehabilitaciju Fortica
- Član Komisije za prijem i otpust korisnika unutar ustanove
- Član inventurne komisije unutar ustanove

Planovi za ovu godinu:

- sudjelovanje na seminarima, kongresima i drugim stručnim skupovima
- stručno usavršavanje i edukacije unutar ustanove i van ustanove
- sudjelovanje na domaćim i inozemnim sportskim događanjima (MATP, i dr.)
- suradnja sa ustanovama unutar Republike Hrvatske i izvan nje
- sudjelovanje u pripremi i organizaciji različitih zbivanja i događanja unutar ustanove i van nje (Dan susjeda, Dan obitelji, Dani stvaralaštva-HKD, Sv Nikola i dr.)

PLAN NABAVE I REALIZACIJE ORTOPEDSKIH POMAGALA U 2020. GODINI

U 2020. godini preglede korisnika će i dalje obavljati fizijatar dr. Darko Kraguljac.

Pregledi će se obavljati putem crvenih uputnica (ambulantno) kao i do sada. Dolazak dr. Kraguljca planiran je jednom mjesečno. Pri svakom dolasku bi pregledao 10 korisnika ovisno o potrebi za ortopedskim pomagalom ili zdravstvenom stanju korisnika.

Uvidom u stanje korisnika o opskrbi ortopedskim pomagalicama, potrebu za realizacijom istih imati će dvadeset korisnika, od toga deset korisnika za invalidska kolica, pet korisnika za ortopedske cipele, a pet korisnika za antidekubitalni madrac.

PLAN I PROGRAM RADA RADNOG TERAPEUTA ZA 2020. GODINU

Marijana Vonić, bacc. occup. therapy

Radna terapija u Centru Fortica usmjerena je na rad sa djecom i mladima sa teškoćama u razvoju i odraslima osobama sa invaliditetom: rad sa djecom najranije životne dobi i predškolskog uzrasta sa neurorazvojnim poteškoćama, sa djecom školske dobi i odraslim korisnicima.

Pristupi koji se koriste u radu:

- **Rana razvojna rehabilitacija po Bobath metodi** (rad u grupama do troje djece sa individualiziranim pristupom)
- **Multisenzorna stimulacija**(stimulacija usne šupljine kao priprema za žvakanje i poboljšanje refleksa gutanja, kao pretpostavka za razvoj govora, primjena snozelena)
- **Senzo-motorička reintegracija**
- **Senzomotorni i kognitivni trening uključuju:** facilitaciju, fiksaciju i praćenje vidnih podražaja, facilitacija doživljaja zvučnih podražaja, facilitacija doživljaja vlastitog tijela, korištenje taktilnih podražaja, facilitacija hvatanja desno-lijevo, facilitacija manipulativnih funkcija u položajima od ležećeg do stojećeg, stimulacija motoričkih i grafomotoričkih sposobnosti, stimulacija govora, stimulacija konstruktivnih aktivnosti, stimulacija spoznajnih aktivnosti.

Navedeni dio programa provodi se kroz igru s upotrebom didaktičkih igračaka i različitih drugih materijala i predmeta ovisno o funkcionalnom uzrastu i specifičnim problemima djeteta u području motorike, percepcije, govora i kognicije. Terapija se provodi u različitim položajima, od ležećeg do stojećeg, uključujući tretman pri kretanju, ovisno o općem planu i programu.

- **Aktivnosti svakodnevnog života:**s ciljem postizanja najvećeg mogućeg stupanja samostalnosti u smislu brige za samog sebe:
  - učenje oblačenja i svlačenja
  - samostalno hranjenje
  - obavljanje osobne higijene
  - uključivanje u aktivnost svakodnevnog života (briga o životnom prostoru, serviranje obroka i niz drugih aktivnosti koje uključuje funkcioniranje u zajednici)

Radni terapeuti provode kreativno-okupacijske radionice:

- glazbena terapija: slušanje radio-cd, pjevanje, ples, slušanje glazbe sa ciljem poticanja spontanosti i kreativnosti u glazbenom izrazu te stvaranja prilike za opuštanje i smanjivanja pojave neželjenih pokreta i ponašanja
- likovne radionice- slikanje, crtanje, rezanje, ljepljenje, modeliranje (tijesto, glinamol, plastelin, razne mase za modeliranje),
- keramička radionica- glina
- biblioterapija
- terapija igrom
- sportske aktivnosti: šetnje, sportske radionice- igre loptom, MATP, Kupanje u moru
- šetnje i izleti
- zajedničke zabavne aktivnosti-tematski partyi, proslave rođendana, priredbe

Radni terapeut sudjeluje u odabiru tehničkih pomagala te aplikaciji malih ortotskih pomagala (učenje upotrebe prilagođenog pribora za jelo), koji pomažu većem stupnju osamostaljivanja korisnika.

Posredni rad:

- Suradivanje sa ostalim stručnim djelatnicima i osobljem
- Aktivno sudjelovanje u radu Stručnog vijeća
- Sudjelovanje pri pregledima doktora specijalista
- Vođenje stručne dokumentacije
- Izrada individualnih programa radne terapije
- Izrada godišnjeg plana radne terapije
- Sudjelovanje u aktivnostima u Centru i lokalnoj zajednici

Planira i provodi:

- Individualne radno-terapeutske planove po satnici
- Edukacija njegovateljskog osoblja (edukacija o neposrednim životnim situacijama, ponavljanje predavanja o potrebnim temama)
- Timska suradnja i upoznavanje s elementima rukovanja
- Planiranje zajedničkih susreta i druženja sa svim korisnicima Centra i organizacija proslava blagdana i praznika zajedno sa svim stručnim djelatnicima Centra
- Sudjelovanje u rješavanju problema arhitektonskih barijera unutar Centra
- Uključivanje korisnika u okolinu i lokalnu zajednicu
- Interno stručno planiranje i organizacija rada radnih terapeuta
- Rad sa roditeljima, prenošenje informacija o stanju i poteškoćama, mogućnostima njihovog djeteta (susreti sa roditeljima, individualni razgovori) i uključivanje roditelja u planiranje radne terapije
- Savjetovanje roditelja prilikom aplikacije pomagala i edukacija o korištenju unutar Centra i kod kuće

PLAN I PROGRAM RADA REHABILITATORA ZA 2020. GODINU

Tamara Sablić, mag. paed.

Neposredni rad rehabilitatora u Centru odvija se kroz grupni ili individualni rad s korisnicima s ciljem održavanja znanja i vještina korisnika u području samozbrinjavanja, spoznajnom području, motorici, komunikaciji, emocionalno-socijalnoj kompetenciji te s ciljem smanjenja posljedica oštećenja kognitivnih funkcija korisnika nastalih zbog intelektualnih oštećenja.

Grupni rad znači provođenje zajedničkih radnih i slobodnih aktivnosti koji omogućuju korisnicima formiranje aktivnog odnosa prema užoj i široj društvenoj i prirodnoj sredini, pravilno ponašanje, poboljšanje komunikacije, brige o sebi te socijalizaciju korisnika. Provođa se: prema interesima korisnika, prema mogućnostima korisnika te prema uvjetima rada (prostor, radna sredina).

Individualni rad bazira se na jedinstvenoj biološkoj sposobnosti korisnika za ophođenje i interakciju, njegovom načinu percepcije obrade vanjskog svijeta, razumijevanju jezika i prostora te odnosima u njegovoj kulturi i obitelji. Individualni rad odvija se uz prisutnost terapeuta uz upute istog o zadacima rada, načinu rada, pravilima rada.

Posebna briga vodi se o procjeni i utvrđivanju emocionalnog stanja korisnika te se radi na njegovu razvoju i poboljšanju općeg psiho-emocionalno stanja korisnika. Kvalitetnija socijalizacija, integracija u užu i širu okolinu te pružanje mogućnosti za što veću generalizaciju socijalne interakcije s okolinom uz naglasak na poticanje samostalnosti su vodeći ciljevi u radu rehabilitatora.

METODE RADA

Metode rada s korisnicima ovise o dijagnozi, stupnju i vrsti psihofizičkog oštećenja svakog pojedinca:

- Bazična-perceptivna stimulacija
- Stimulacija perceptivno-motoričkih sposobnosti
- Program socio-emocionalnog razvoja
- Nadomjesna alternativna komunikacija
- Program baziran na principu primjene analize ponašanja
- Program baziran na principima NTD_a i senzoričke integracije
- Program aktivnosti svakodnevnog života
- Art- terapija (likovna, glazbena, plesna, dramska radionica)
- Metoda polaganog čitanja
- Metoda razgovora (pitanja i odgovori, slobodan oblik razgovora)
- Metoda usmenog izlaganja (opisivanja, obrazloženja, objašnjenja)
- Metoda feed backa
- Metoda demonstracije
- Metoda pokušaja i podrške
- Metoda ponavljanja
- Metode približavanja temi (zapažanja, promatranja, razumijevanja, analiziranja i sistematiziranja)
- Rehabilitacija igrom
- Rehabilitacija putem pokreta
- Program brige o biljkama
- Program brige o životinjama

Program se provodi kroz slijedeće aktivnosti:

AKTIVNOSTI SVAKODEVNOG ŽIVOTA

- samozbrinjavanje, produktivnost i aktivnosti slobodnog vremena

PSIHOMOTORNI RAZVOJ

- Vježbe za razvoj odnosa tijela i predmeta: stati ispred stolice, iza, sjesti na stolicu, prelaženje preko, puzanje ispod stola, kroz tunel, hodanje oko, kretanje između...
- Vježbe za razvoj vizualno-motorne koordinacije: prepoznavanje različitih predmeta s obzirom na određena svojstva (boju, oblik, veličinu, materijal od kojeg je napravljen), odabiranje, traženje, sortiranje predmeta, razvrstavanje predmeta po veličini (najveći, srednji, najmanji), izrezivanje, hvatanje i bacanje, nizanje na konac, presavijanje papira, umetaljke, pika-slika, spontano šaranje po papiru, bojanje unutar zadanih linija, slikanje (prstima, kistom)
- Vježbe za razvoj fine motorike: trganje papira, gužvanje, čupkanje vate, stiropora, rezanje škarama, izrada različitih oblika od tijesta, plastelina, glinamola, svladavanje vještina iz područja samozbrinjavanja (zakopčavanje, otkopčavanje, vezivanje, potezanje zatvarača)
- Vježbe za razvoj grube motorike: hodanje uz i niz stepenice, aktivnosti u invalidskim kolicima (kretanje naprijed, natrag, okret, otvoriti vrata, proći kroz njih, zatvoriti ih, prijelaz iz kolica na stolicu i obrnuto)
- Vožnja u kolicima, hodanje
- Razvoj koordinacije pokreta i spretnosti ruku
- Igre predmetima iz prirode

SOCIJALNO EMOCIONALNI RAZVOJ

- Život u ustanovi: mjesto i uloga u grupi, razvijanje prijateljskih odnosa, uzajamna pomoć, lijepo ponašanje
- Boravak i šetnja na svježem zraku
- Izleti, kazališne predstave
- Razvoj socijalnog ponašanja: ponašanje u novim situacijama
- Neverbalno izražavanje osjećaja ugone i neugode
- Lijepo ponašanje na javnom mjestu, u javnim ustanovama
- Verbalna i neverbalna komunikacija

SPOZNAJNO DRUŠTVENE AKTIVNOSTI

- Stvaranje slike o sebi, razvoj svijesti o vlastitom tijelu, njegovim dijelovima i funkciji dijelova tijela, pokazivanje dijelova tijela na lutki ili na drugoj osobi, pokretanje dijelova tijela uz glazbu
- Vježbe za razvoj vizualne percepcije: promatranje predmeta i osoba, slika
- Vježbe za razvoj auditivne percepcije: usmjeravanje pažnje na auditivne podražaje, razlikovanje i prepoznavanje predmeta prema zvuku, prepoznavanje govora, ritma, upotreba zvučnih igračaka, CD-a, TV-a, različite glazbene udaraljke, razlikovanje zvukova u prirodi
- Vježbe za razvoj gustativne i olfaktorne percepcije

KREATIVNE AKTIVNOSTI

- Aktivnosti osobnog izbora (provođenje slobodnog vremena na jednostavnoj razini), igra u dvorištu, šetnja, odmor u sobi, slušanje glazbe, TV-program, video, DVD
- Uređivanje prostora za prigodne svečanosti
- Glazbene radionice
- Likovne radionice
- Dramska radionica

1. Planiranje i programiranje rada rehabilitatora

- Izrada godišnjeg plana i programa
- Izrada individualnih programa rada za korisnike
- Planiranje i izrada programa slobodnih aktivnosti
- Pisanje izvještaja

2. Priprema za neposredan rad s korisnicima s teškoćama u razvoju

- Prikupljanje podataka o korisnicima (procjena)
- Koordinacija u izradi nalaza i mišljenja
- Izrada prijedloga nabave didaktičkog materijala
- Izrada i priprema materijala za neposredan rad s korisnicima

3. Neposredan rad s korisnicima s teškoćama u razvoju

- Rehabilitacijski rad – individualni i grupni rad (rehabilitacija igrom, rehabilitacija putem pokreta, rrt – terapija (likovna, glazbena, plesna, dramska radionica), bazična – perceptivna stimulacija, stimulacija perceptivno-motoričkih sposobnosti, program socio-emocionalnog razvoja, nadomjesna alternativna komunikacija, program baziran na principu primjene analize ponašanja, program baziran na principima ndt_a i senzoričke integracije, program aktivnosti svakodnevnog života)

4. Suradnja s ravnateljicom, voditeljima i ostalim suradnicima unutar i izvan ustanove

- Sudjelovanje u radu stručnog vijeća
- Sudjelovanje u radu stručnog tima
- Suradnja sa ustanovama i udrugama

5. Suradnja s roditeljima i skrbnicima korisnika

- Individualni razgovori s roditeljima i skrbnicima
- Vođenje i prisustvovanje na roditeljskim sastancima

6. Organizacija rada slobodnih aktivnosti

• Društvene i zabavne aktivnosti

1. Aktivnosti osobnog izbora
2. Osobno – društvene aktivnosti
3. Organiziranje aktivnosti javnog značaja u suradnji sa dionicima u lokalnoj zajednici

• Izražajno-kreativne aktivnosti

1. Upoznavanje sredstava za rad
2. Izrada praktičnih i ukrasnih predmeta
3. Likovno-oblikovno izražavanje

• Glazbeno-scenske aktivnosti

1. Doživljaj glazbeno-scenskog izraza
2. Glazbeno-scensko izražavanje
3. Usvajanje plesnog koraka

7. Vanjsko i unutarnje uređenje prostora

- Uređivanje radnog prostora
- Dekoracija radnog prostora
- Izrada prigodnih dekoracija

- Izrada plakata
- Izrada panoa
- Sakupljanje materijala za razne aktivnosti
- Sušenje materijala iz prirode

8. Stručno usavršavanje

- Seminari (sudjelovanje)

9. Ostali poslovi

- Ostali poslovi prema nalogu ravnateljice
- Vođenje, kontinuirano praćenje i suradnja sa partnerima u sklopu programa Moji prijatelji iz Fortice - koordinator projekta
- Uključivanje u rad volontera u sklopu kreiranih programa
- Sudjelovanje u radu Komisije za postupanje po prigovorima i žalbama roditelja/skrbnika- član komisije
- Sudjelovanje u radu Komisije za prijem i otpust korisnika Centra Fortica- član

PLAN I PROGRAM RADA SOCIJALNOG RADNIKA ZA 2020. GODINU

Magdalena Muller, mag. act. soc.

Rad socijalnog radnika u Centru za rehabilitaciju Fortica Kraljevica odnosi se na međusobno povezane cjeline rada s korisnicima, obiteljima korisnika, radnicima Centra te suradnju s centrima za socijalnu skrb kao i s drugim ustanovama, a s ciljem osiguravanja svih postojećih prava kao i što boljih životnih uvjeta korisnika.

PLANIRANE AKTIVNOSTI

- izrada godišnjeg plana i programa socijalnog radnika
- izrada mjesečnih planova i programa rada
- sudjelovanje u planiranju i programiranju rada stručnih tijela ustanove
- sudjelovanje u izradi individualnih planova za korisnike
- izrada individualnog plana rada socijalnog radnika za korisnike
- suradnja sa stručnim radnicima ustanove i ostalim radnicima ustanove
- suradnja sa djelatnicima Centra za odgoj i obrazovanje
- suradnja sa Centrima za socijalnu skrb
- suradnja sa roditeljima korisnika
- suradnja sa skrbnicima korisnika
- suradnja sa ostalim ustanovama, tijelima državne i javne uprave, udrugama, jedinicama lokalne i regionalne samouprave i drugima
- sudjelovanje kod upućivanja korisnika na školsku komisiju u svhu utvrđivanja primjerenog oblika odgoja i obrazovanja djece s teškoćama u razvoju

- priprema i praćenje korisnika u postupku pripreme za udomljenje odnosno posvojenje te reguliranje odnosa sa nadležnim Centrima za socijalnu skrb vezano uz navedeni postupak
- ažuriranje dossier-a korisnika
- redovan upis podataka u opis rada socijalnog radnika u dossier korisnika
- ažuriranje podataka o osobnim iskaznicama korisnika
- ažuriranje podataka o zdravstvenom osiguranju korisnika i zdravstvenim iskaznicama korisnika
- prijave boravišta korisnika
- neposredan rad sa roditeljima korisnika u sklopu Savjetovaništa za roditelje
- održavanje roditeljskih sastanaka sa roditeljima korisnika
- planiranje i sudjelovanje na sastancima Stručnog tima
- planiranje i sudjelovanje na sastancima Komisije za prijem i otpust korisnika
- planiranje i sudjelovanje na sastancima Vijeća korisnika
- pisanje dnevnika rada
- poslovi prijema/otpusta korisnika
- izrada dossier-a novoga korisnika
- vođenje Matične knjige korisnika
- priprema i praćenje korisnika u postupku premještanja u drugi oblik smještaja
- pisanje izvješća drugim tijelima državne i javne uprave
- ostali administrativni i kadrovski poslovi

GRUPNI RAD SA KORISNICIMA

- glazbena radionica – muzikoterapija
- likovna radionica
- grupni rad sa korisnicima u dnevnom boravku na Odraslom odjelu – ostale radionice
- grupni rad sa korisnicima na igralištu unutar okućnice ustanove
- grupni rad sa korisnicima na plaži ustanove
- grupni rad sa korisnicima izvan ustanove

INDIVIDUALNI RAD SA KORISNICIMA

- praćenje prilagođavanja korisnika u razdoblju opservacije i uključivanja u proces rehabilitacije
- pružanje usluge socijalnog rada i podrške korisniku u ostvarivanju prava iz sustava socijalne skrbi
- pružanje podrške korisniku u zadovoljavanju svakodnevnih potreba
- organiziranje aktivnosti slobodnog vremena korisnika – individualno i grupni rad
- individualan rad sa korisnikom kroz tjedan – sukladno njegovim mentalnim i tjelesnim mogućnostima
- individualni rad sa korisnicima izvan ustanove
- priprema i praćenje korisnika u postupku premještanja u drugi oblik smještaja
- praćenje korisnika tijekom školske godine u procesu obrazovanja kojeg unutar ustanove pruža Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka

OSTALO

- sudjelovanje u tjednim, mjesečnim i ostalim projektima Centra za rehabilitaciju Fortica
- posjete roditelja, skrbnika, ostalih članova obitelji, predstavnika i djelatnika ustanova i drugih korisnicima
- sudjelovanje na edukacijama
- praćenje obveznih zakonskih akata i podzakonskih akata
- praćenje zakonodavnih izmjena i ažuriranje promjena
- praćenje stručne literature i novih saznanja na području socijalnog rada
- sudjelovanje na sastancima Stručnog vijeća
- sudjelovanje na sastancima Radničkog vijeća
- poslovi službenika za informiranje
- poslovi službenika za zaštitu osobnih podataka
- poslovi službenika za zaštitu dostojanstva radnika
- uređivanje arhive korisnika
- vođenje evidencije o posjetama korisnika (knjiga posjeta)
- vođenje evidencije o odsutnosti korisnika
- priprema i praćenje osuđenika rada za opće dobro na slobodi
- sudjelovanje u radu sa vanjskim suradnikom psihologom
- uključivanje u zajednicu kroz prigodne projekte i akcije
- sudjelovanje u projektu rada sa volonterima
- sudjelovanje u radu projekta sportskih susreta „MATP 2020“, projekta učenika „Moji prijatelji sa Fortice“ i likovne kolonije „Boje ljubavi 2020“
- analiza i vrednovanje novih planova i programa
- neposredna pomoć u uvođenju inovacija
- sudjelovanje u radu na Standardima kvalitete socijalnih usluga u djelatnosti socijalne skrbi
- sudjelovanje u pisanju projekata i rad na istima s ciljem unapređenja rada ustanove
- mjesečne, polugodišnje i godišnje analize plana i programa rada
- pisanje godišnjih izvješća o korisnicima Centrima za socijalnu skrb
- vođenje dokumentacije propisane zakonom
- ostali poslovi po potrebi i nalogu ravnateljice ustanove

PLAN I PROGRAM RADA PSIHOLOGA – VANJSKOG SURADNIKA ZA 2020. GODINU

Rosanda Krstinić – Guščić, dipl. psiholog

Psiholog u Centu Fortica djeluje na sljedećim područjima:

Procjena psihomotoričkog razvoja pojedinca

Pod procjenom psihomotoričkog razvoja pojedinca podrazumijeva se primjena i evaluacija testova za ispitivanje stupnja psihomotoričkog razvoja, tj. detekcije usporenja odnosno ubrzanja u razvoju. U skladu s time, psiholog se služi testovima koji su validirani za našu populaciju djece i koji posjeduju valjane metrijske karakteristike. Testovi se u većini slučajeva primjenjuju individualno budući da je riječ o populaciji osoba koja zahtijeva pažljivo odmjeren pristup ispitivanju u smislu prilagođavanja načina komunikacije, osiguravanja neometanih uvjeta testiranja i drugih unaprijed određenih stavki koji mogu utjecati na krajnji rezultat. Testovi se primjenjuju i kod praćenja i prognoze psihomotoričkog razvoja pojedinca i u tu svrhu se, nakon određenog vremenskog perioda, provodi retest ne bi li se vidjeli pomaci ili odstupanja u psihomotoričkom razvoju pojedinca. Pored standardiziranih testova, psiholog opaža ponašanje pojedinca u svakodnevnim situacijama i u izvođenju uobičajenih aktivnosti te na temelju opservacije ponašanja donosi zaključke o psihomotoričkom razvoju.

Procjena intelektualnog odnosno kognitivnog statusa pojedinca

Za procjenu intelektualnog odnosno kognitivnog statusa pojedinca, psiholog se koristi standardiziranim testovima kao što je to baterija testova inteligencije odnosno pojedincu prezentira testni materijal kojim se ispituju kognitivne i mnestičke funkcije, dakle, funkcije učenja, mišljenja i pamćenja, ali i jezika. Psiholog također opaža ponašanje pojedinca u svakodnevnim situacijama i u skladu s razvojnim stupnjem i generalnim sposobnostima pojedinca primjenjuje modele kojima se npr. provjerava i/ili održava sposobnost generalizacije učenja, usvajanje jezika tj. raspon verbalne komunikacije (receptija i ekspresija govora), opseg pamćenja i sl.

Procjena emocionalnog funkcioniranja pojedinca

Psiholog procjenjuje emocionalno funkcioniranje na način da primjenjuje već postojeće modele koji služe kao orijentaciona točka za procjenu karakteristika emocionalnog funkcioniranja pojedinca kao npr. obiteljski kontekst u kojem se pojedinac nalazi ili se nalazio, heteropodaci ili osobni podaci koji se tiču emocionalne ekspresije, receptije i uopće stvaranja cjelokupne slike o emocionalnom reagiranju i doživljavanju pojedinca, stupanj emocionalne prilagodbe na postojeću situaciju (npr. institucionalizacija pojedinca), i drugo. Psiholog se služi instrumentarijem za ispitivanje razina emocionalnog funkcioniranja, no uzevši u obzir specifično mentalno stanje klijenata psiholog će u većini slučajeva procjenu vršiti opažanjem ponašanja pojedinca u svakodnevnim situacijama i aktivnostima.

Izrada individualiziranog programa prema potrebama i mogućnostima pojedinca te evaluacija istog

Psiholog, u suradnji sa stručnim timom, izrađuje i evaluira individualizirani program, a na osnovi prethodno ispitanih sposobnosti pojedinca koji uključuju stupanj psihomotoričkog razvoja, intelektualni i kognitivni status te emocionalno funkcioniranje. Na osnovi toga izrađuje se

program koji se sistematski provodi, a u svrhu stvaranja uvjeta za napredak u nekom od segmenata psihičkog funkcioniranja kao npr. razvoj vještina komuniciranja ili modifikacije odnosno gašenja nepoželjnih oblika ponašanja. Individualizirani program se provodi u situacijama kada su kod pojedinca prisutne utjecajne teškoće, kada pojedinac pokazuje specifičan obrazac ponašanja i uopće psihičku konstelaciju, kada su osigurani objektivni uvjeti za efikasnost provođenja i ishoda individualiziranog programa, i ostalo.

Izrada grupnog (zajedničkog) programa prema potrebama i mogućnostima pojedinaca te evaluacija istog

Psiholog, u suradnji sa stručnim timom, izrađuje i evaluira grupni program, i to u slučajevima kada su osigurani uvjeti za provođenje grupnog programa, kada su pojedinci sličnih karakteristika (npr. dob, spol, razvojni stupanj, i sl.) i kada su uopće situacije određene na način da krajnji ishod izražava prednost grupnog tretmana nad individualnim.

Savjetovanje i edukacija djelatnika

Psiholog provodi savjetovanje i edukaciju djelatnika uzimajući u obzir dvosmjernu problematiku u odnosu djelatnici-klijenti. Ta problematika je u prvom redu vidljiva u definiranju odnosa djelatnika spram klijenata koji često može postati destimulativan, rutiniziran i emotivno iscrpljujući. Sukladno tome, odnos klijenata spram djelatnika odražava se na nepoželjan način kao npr. porast nepoželjnih oblika ponašanja (npr. agresivnost). Zbog toga je nužno ukazati na dinamičnost i međuzavisnost odnosa djelatnika i klijenata. Psiholog to čini na način da objašnjava prirodu specifičnog mentalnog hendikepa, ukazujući na raznolikost deficita u kognitivnom, intelektualnom i emocionalnom funkcioniranju klijenata. Pored toga, psiholog nastoji objektivizirati odnos djelatnika spram klijenata tako da se izbalansiraju očekivanja djelatnika u odnosu na klijente, da se održi zadovoljavajuća razina motiviranosti poslom i da se djelatnike nauči gledati na klijenta sa njegove vlastite pozicije što znači uvažavati njegovo specifično stanje i potrebe. Psiholog, također, ukazuje na nepoželjna ponašanja koja se mogu javiti kod djelatnika kao npr. verbalno/tjelesno zlostavljanje klijenata ili, pak, permisivan odnos. Takva ponašanja su često vezana uz osobne probleme djelatnika, nemogućnost adaptacije na specifičnu okolinu u kojoj se radi ili neprimjerenih obrazaca emocionalnog funkcioniranja. Psiholog pruža podršku i educira djelatnike u smjeru suočavanja sa stresnim situacijama (kod npr. *sindroma "sagorijevanja"*), preuzimanja kontrole nad svojim reakcijama i mijenjanja stavova spram sebe, djelatnika i posla.

U tom pristupu psiholog se služi opažanjem, tehnikama intervjua, prezentacijom informativnog materijala, te koristi testove za ispitivanje različitih dimenzija psihološkog funkcioniranja (npr. anksioznost, depresivnost, samopoštovanje, zadovoljstvo poslom i sl.) i drugo.

Savjetovanje, edukacija i uključivanje roditelja/obitelji

Slično savjetovanju i edukaciji djelatnika, psiholog pristupa i savjetovanju, edukaciji i uključivanju roditelja/obitelji u mehanizme odnosa spram klijenata, u ovom slučaju vlastitog djeteta ili člana obitelji. Psiholog, dakle, objašnjava prirodu specifičnog mentalnog hendikepa, ukazujući na raznolikost deficita u kognitivnom, intelektualnom i emocionalnom funkcioniranju djeteta/člana obitelji i tako ukazuje na specifične potrebe koje, u većini slučajeva, može zadovoljiti zdrav i stimulativan odnos roditelja/obitelji tj. obiteljska situacija. Psiholog potiče uvažavanje posebnih potreba djeteta/člana obitelji u smislu da se omogući zreo i objektivan pristup mentalnom hendikepu, kao i očekivanja roditelja/obitelji. Potiče se emotivna toplina, prisnost, stvaranje zdrave obiteljske klime i prihvaćanja mentalnog stanja djeteta/člana obitelji. Roditelje/obitelj se uči načinima suočavanja sa stresnim situacijama, pruža im se podrška, a od velike koristi je formiranje grupe roditelja/obitelji s istom prirodom problema, a koja za cilj ima snižavanje razine

nezadovoljstva, samookrivljanja, emocionalne distance i uopće svih oblika funkcioniranja i ponašanja koji utječu na kvalitetu odnosa roditelja/obitelji i djeteta/člana obitelji i dobrobit istih. Psiholog se, kao i u slučaju savjetovanja i edukacije osoblja, koristi intervjuom, opažanjem, prezentacijom informativnog materijala, testovima za ispitivanje različitih dimenzija psihološkog funkcioniranja, ali i preuzima ulogu moderatora u stvaranju stabilnog odnosa roditelja/obitelji i djeteta/člana obitelji.

Terapijske intervencije

Terapijske intervencije podrazumijevaju korištenje psihoterapijskih tehnika za očuvanje mentalnog zdravlja klijenata, ali i svih ostalih sudionika u njihovu životu (djelatnici i roditelji/obitelj). Provođenje psihoterapijskih tehnika zahtijeva dodatnu edukaciju psihologa koji tada, ovisno o terapijskom usmjerenju, primjenjuje svoje terapeutsko znanje i iskustvo. Budući da je u ovom slučaju riječ o specifičnoj populaciji klijenata, određeni terapijski pravci ne mogu pružati u jednakoj mjeri zadovoljavajuća i vremenski efikasna rješenja. Zbog toga se psiholog često ograničava na suportivnu terapiju koju individualno ili grupno provodi s osobljem ili roditeljima/obitelji, a sa klijentima se koristi tehnikama opuštanja, muzikoterapije i sl.

Psiholog u svom radu surađuje sa socijalnim radnikom, rehabilitatorom, medicinskim osobljem, radnim terapeutom i ostalim stručnim osobama, tvoreći tako stručni tim koji zajedno djeluje za dobrobit i očuvanje zdravlja klijenata. Stručni tim uvažava različitost znanja i osposobljenosti te time djeluje kao cjelina u kojoj je svaki zasebni doprinos nužan i značajan.

POSEBNI PROGRAMI I PROJEKTI KOJI SE KONTINUIRANO PROVODE U CENTRU ZA REHABILITACIJU "FORTICA"

Osnovno načelo življenja je načelo aktivnosti. S tim ciljem, Centar Fortica je, procijenivši mogućnosti svakog pojedinog korisnika, izradio programe koji obuhvaćaju sudjelovanje većeg dijela korisnika. Cjelokupni program stručnih i zdravstvenih djelatnika temelji se na uvođenje novih aktivnosti u Centar i apliciranje novih elemenata u već uvedene aktivnosti sa svrhom doseganja maksimalne razine funkcionalnosti i neovisnosti u svim vidovima svakodnevnog života.

PROGRAM SOCIJALIZACIJE

Izrada i primjena socijalnog programa temelji se na procjeni stupnja oštećenja osobe, ali i na uvažavanju potreba i mogućnosti funkcioniranja na socijalnom planu.

Zbog toga socijalni program prolazi iz sljedećeg:

SOCIJALIZACIJA

- stvaranje kulturno-higijenskih navika
- razvoj saznanja o maksimalno mogućoj brizi o sebi u najvećem broju životnih situacija
- stjecanje znanja o sebi, prirodi, radu, odnosima među ljudima sa što pravilnijim i zrelijim odnosom prema sebi
- razvoj stajališta o nužnosti i ljepoti zajedničkog života
- razvijanje poželjnih stajališta o spolovima i odnosima među njima
- razvijanje socijalno poželjnih stajališta o prihvatanju, uvažavanju i toleranciji

- razvoj etičkih i estetskih vrijednosnih sustava
- rad na razvoju što pozitivnijeg stajališta o sebi
- razvoj i poboljšanje vještina komuniciranja

Provodi se kroz 3 oblika:

- izleti
- ljetovanje i zimovanje
- obilježavanje praznika i rođendana
- uključenost u lokalnu zajednicu

Ciljevi:

- bolje upoznati korisnike i njihove posebnosti kao i želje
- uključivanje u okolinu
- upoznati život kroz konkretne životne situacije
- poboljšati samopoštovanje i samokontrolu
- omogućiti princip izbora
- učenje osnovnih pravila primjerenog ponašanja
- upoznavanje drugih ljudi iz okoline

Sadržaj:

- pripreme za izlet
- upoznavanje novih krajeva, ljudi i običaja
- zabava

Metode:

- Opažanje
- pripovijedanje
- pitanje-odgovor
- opisivanje
- demonstracija
- glazba

Oblici:

- grupni rad

Sredstva i pomagala:

- prijevozno sredstvo
- primjerena odjeća i obuća
- fotoaparati i videokamera
- mobilni telefon
- naprtnjače
- pribor za prvu pomoć

Mjesto izvođenja:

- ovisi o obliku provođenja programa:
- izlet-lokalna zajednica-Primorsko-Goranska Županija
- rođendani i praznici (prostor Ustanove ili lokalna zajednica-grad)

Dokumentacija:

- godišnji plan
- plan izleta ili ljetovanja
- evaluacija programa

KREATIVNO-RADNE I SLOBODNE AKTIVNOSTI

- poticanje na što samostalnije stvaranje i odlučivanje tijekom različitih aktivnosti, a naročito u onima za koje se može utvrditi da osoba ima interesa i dara
- izražavanje i doživljavanje na planu sportske, likovne i glazbene aktivnosti

- neki oblik praktičnog rada kao slobodna aktivnost

ODGOJ I OBRAZOVANJE

Program odgojne djelatnosti proizlazi iz zahtjeva okoline spram osobe sa teškoćama u razvoju, ali i potreba same osobe da usvoji određene odgojne ciljeve ne bi li tako funkcionirala u najvećoj mogućoj mjeri s obzirom na mogućnosti i objektivne smetnje.

Prema navedenom, program odgojne djelatnosti temelji se na slijedećem:

Psihomotorni razvoj:

- vježbe za razvoj grube motorike
- vježbe za razvoj fine motorike
- vježbe vizualno-motorne koordinacije
- vježbe za razvoj vizualne percepcije
- vježbe za razvoj auditivne percepcije
- vježbe za razvoj taktilne percepcije

Tjelesno i duševno zdravlje:

- rekreacija
- relaksacija
- izleti
- slobodno vrijeme

Učenje:

- usvajanje navika koje se odnose na brigu o sebi
- stvaranje navika redovitog izvršavanja zadatah, djetetu primjerenih zadatah
- stvaranje navike i potrebe za saznanjima
- navikavanje obilježavanja blagdana (vjerskih i svjetovnih)
- usvajanje procedura i tehnika pri izvođenju određenih aktivnosti koje zahtijevaju uloženi mentalni i tjelesni napor (npr. razina crtanja)

Program rada Centra temelji se na učenju za što manju ovisnost i kvalitetniji život, a proizlazi iz potreba pojedinca i zahtjevima okoline.

Program je rađen na osnovu kategorije oštećenja, ali se provodi individualno, uzimajući u obzir da je svako dijete pojedinac sa svojim posebnostima.

Obzirom na stupanj teškoća kod djeteta, svaki od navedenih programa se međusobno isprepliću i različit je naglasak na pojedinom programu, što ovisi i o zdravstvenom statusu svakog djeteta. Rad s djecom ni po čemu nije sličan radu u školi, dostignuća u obrazovnom dijelu su skromna, ali je svaki pomak ka samostalnosti i bilježenje određenog napretka, veliki korak za dijete i potvrda truda i predanog rada. Vrlo je važno i u učenju prihvatiti svako dijete onakvim kakvo jest i ne postavljati pred dijete nedostižne ciljeve.

Program obrazovanja provode edukacijski rehabilitatori, logoped i pedagozi, zaposlenici Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka, Područni odjel Fortica, u Centru Fortica za korisnike koji su školski obveznici.

VRTLARSTVO

Program vrtlarstva/cvjećarstva je program kojim želimo razviti: spretnost, samostalnost i ustrajnost, spoznaju da obavljaju koristan rad, omogućiti korisnicima kretanje i boravak na svježem zraku te pokazati vidljive rezultate rada.

Aktivnost obuhvaća različite radove:

- uređivanje okoliša (grabljanje travnjaka, skupljanje kamenčića i sl.)
- uređenje cvjetnjaka (okopavanje, sadnja, zalijevanje)
- ubiranje i sušenje ljekovitog bilja
- korištenje suhih plodova i cvijeća za ukrase

Aktivnost obuhvaća različite metode:

- demonstracija
- rad uz terapeuta
- opažanje
- opisivanje
- razgovor

Radi se:

- individualno
- grupni rad

U vrtlarske radove se može istovremeno uključiti 1-10 korisnika, izmjenama grupa po danima, ovisno o vremenskim prilikama i drugim aktivnostima.

Sredstva i pomagala koja se koriste:

- vrtno oruđe
- zaštitna odjeća
- osnovni materijal (zemlja, humus, sadnice i sl)

Mjesto izvođenja:

- travnjak
- dvorište
- cvjetnjak
- lokalna zajednica

Dokumentacija:

- godišnji plan
- tjedni plan
- analiza planovi

GLAZBENE RADIONICE

Cilj glazbenih radionica je poznati utjecaj glazbe na:

- emocionalni razvoj
- socijalni razvoj
- intelektualni razvoj
- motorički razvoj
- pozitivan odnos prema glazbi

Ciljeve, povezane s aktivnošću glazbe, postizemo na različite načine:

- slušanjem glazbe
- sviranjem na instrumentima
- pjevanjem
- izvođenjem glazbeno-didaktičkih igara
- plesom

Metode koje se koriste u glazbenim radionicama:

- pjevanje
- sviranje
- slušanje

- demonstracija
- izvođenje glazbenih igrokaza

Oblici primjene:

- individualno
- korisnik-terapeut
- grupni rad

Broj uključenih osoba:

- ovisno o metodi uključuje se od 5 do 6 korisnika odjednom

Sredstva i pomagala:

- sintisajzer, gitara, ORFFOV instrumentarij
- različiti ručno izrađeni instrumenti
- ostalo (zvučne igračke, lutke i sl.)

Mjesto izvođenja:

- kabinet stručnih djelatnika

Dokumentacija:

- godišnji, mjesečni i dnevni plan
- individualni plan ili plan grupe

PROGRAM LIKOVNE RADIONICE

Likovna radionica koristi našim korisnicima u manualnom i kreativno-ekspresivnom dijelu razvoja.

Radionica obuhvaća:

- Uređenje i dekoracija interijera (rad na oslikavanju zidova u holu, uređenje spavaćih soba, pripreme interijera za prigodne prilike)
- Oslikavanje gline, slikanje na papiru, drvu različitim tehnikama, mozaik, likovni dio osmišljavanja raznih događanja i priredbi unutar Centra

Koncept rada

U 2020.godini namjerava se zadržati sve osnovne postavke u načinu rada (kontinuitet, personalizirani pristup svakom korisniku, te ravnopravno i otvoreno komuniciranje).

Kod najvećeg dijela korisnika, kontinuitet znači sigurnost u izražavanju osobnosti kroz likovni medij. Rezultat takve sigurnosti su entuzijizam i nesputanost u svakodnevnom radu. U ambijentu radionice, kao i izvan nje, korisnici se osjećaju kao u svom prirodnom okruženju, što je vrlo bitno za pozitivan razvoj u odnosima terapeut-korisnik.

Kreativan i personalizirani izraz

Populacija je vrlo raslojena po pitanju ekspresije, što zahtijeva potpuno individualizirani pristup. Određeni broj korisnika percipira važnost autentičnosti vlastitog izraza koji dovodi do samopoštovanja i percipiranja sebe kao sposobnog u realizaciji određene ideje.

Cilj u ovome segmentu rada za 2020.godinu biti će doći do kreativnosti u radu i jedinstvenosti u izrazu kod što većeg broja korisnika uključenih u program.

Ravnopravno i otvoreno komuniciranje

Ovaj segment je cilj, sredstvo ali i osnovni preduvjet istinski kvalitetnom i sadržajnom funkcioniranju ove radionice. Sastoji se od emocionalnog približavanja korisniku, prepoznavanju njihovih potreba i svakodnevnom komuniciranju na ravnopravnim osnovama koje mora eliminirati svaku vrstu isfrustriranosti, da bi se potakli svi njihovi potencijali na izražavanje.

Ravnopravnost koju korisnici moraju osjetiti u odnosima sa terapeutom elementarni je uvjet za skidanje umjetno stvorenih barijera i dopiranja do svake osobe, te izgrađivanja povjerenja.

U komunikaciji pokušavamo što više isticati pozitivne pomake u radu, vrednovanje kreativnosti i zajedništva (timsko obavljanje zadataka, međusobno pomaganje), te izbjegavanje bilo kakvog oblika imperativnog načina u odnosima terapeut - korisnik. Ovakvo komuniciranje nužno dovodi do konstruktivnog odnosa prema radu, samopoštovanja, te pravilnog artikuliranja potreba.

Likovna aktivnost

Sam rad u radionici i nadalje će ostati okosnica programa, sa kojim u narednoj godini namjeravamo učiniti i određene iskorake prema obogaćivanju i nadogradnji poznatih sadržaja. Ti će se iskoraci temeljiti na ideji poboljšanja rada u sadržajnom, emotivnom i kvalitativnom smislu.

Cijeli program likovnih aktivnosti podijelili smo u sedam glavnih točaka:

- Slikanje i crtanje u tehnikama: akril, tempera, vodene boje, paste, kreda, drvena boja, ugljen i olovka
- Rad na dekoriranju interijera Centra: uređenje panoa, intervencije u prostoru sa novim elementima
- Mozaik
- Dekoracija glinenih i drvenih predmeta stvorenih u drugim radionicama Centra
- Kolaž
- Fotografija
- Izložbena aktivnost

Crtež je osnova likovnog izražavanja te u narednoj godini namjeravamo kod korisnika postepeno stvoriti osjećaj za vrijednost crteža kao prvog koraka u procesu rada. Za to ćemo se i nadalje služiti različitim crtačkim tehnikama. Crtež je također i sredstvo neposrednog "izbacivanja" ideje na papir, i kao takav vrlo bitan u psihološkoj dimenziji našeg rada. Na osnovu crteža imamo jasan uvid u stupanj vizualne i emocionalne percepcije svakog korisnika, te u njegovu manualnu izvježbanost. Oko crteža moguća je daljnja nadogradnja slikarskim tehnikama, gdje se pri neposrednoj realizaciji služimo kistom, spužvom, te samim rukama u nanošenju boje. U svakodnevnom se radu vrlo jasno mogu iskristalizirati individualni prohtjevi i potrebe svakog korisnika.

Rad na dekoriranju interijera u svojoj je srži primjenjivanje usvojenih vještina na velikom formatu, što je samo po sebi jedna vrsta oslobađanja te poticanja samopouzdanja. Naime, snalazeći se u sasvim novoj situaciji korisnik shvaća da je usvojio dovoljno visok stupanj sposobnosti za rješavanje te nove situacije. U rješavanju takvog prostornog problema oni prolaze kroz sve faze: priprema i miješanje boja, pokrivanje i zaštita podova, pranje kistova te na kraju oslikavanje velikih površina. Vrlo brzo dolaze do vidljivog učinka vlastitog rada, što ih ispunjava zadovoljstvom. Također nije manje bitna dimenzija zajedništva, pomaganja, ali i pozitivne kompetitivnosti.

Mozaik je tehnički malo zahtjevniji, jer je potrebno uložiti strpljenje te koncentriranost. Vrlo se dobro razvija manualna kompetencija, te smisao za kolorit. Pošto je ovo relativno nov program još se uvijek nalazimo na vrlo jednostavnim formama.

Oslikavanje i bojanje drvenih i glinenih objekata postalo je dugoročna aktivnost u kojoj se korisnici vrlo dobro snalaze. Njezina je dodatna kvaliteta da nadopunjuje rad drugih radionica koje rade same proizvode dok se ovdje dovršavaju. U obje spomenute faze u realizaciji učestvuju korisnici što im pruža osjećaj funkcioniranja potpunog proizvodnog procesa.

Kolaž je po svojoj prirodi tehnika koja dopušta određenu zaigranost u radu. Ljepljenje različitih materijala na podlogu obogaćuje taktilnu percepciju, a odvojeno "slaganje" boja izoštava smisao za kolorit i kompoziciju.

Osnovna kvaliteta programa ne bi bila perfekcionizam u tehničkom smislu, već lakoća stvaranja, neposrednost u doživljaju svijeta i promišljanju prostora. Bazirali bi je u najvećoj mjeri na izlascima van samog Centra gdje bi korisnike suočili sa fotografiranjem prirode te urbanog prostora.

Izložbena aktivnost korak je više u pravcu većeg senzibiliziranja javnosti prema osobama sa poteškoćama u razvoju. Izložbe će predstaviti naše korisnike kroz njihov rad te ih utoliko približiti zajednici, kao i zajednicu njima. Izložba je i sama po sebi logičan završetak jednog potpuno odrađenog likovnog procesa, koji se na taj način valorizira u široj sredini.

Svi navedeni sadržaji osmišljeni su da bi se kroz svijet likovnih medija korisnici Centra mogli optimalno izraziti, da bi u većoj mjeri sami sebe doživjeli kao vijedne članove jednog društva. Svaki je od sadržaja stalno istraživanje i stalno nastojanje da se određena likovna tehnika u što većoj mjeri prilagodi osobnosti korisnika.

PROGRAM KERAMIČKE RADIONICE

Projekt keramičke radionice potiče razvoj radnih i socijalnih vještina korisnika, te podiže kvalitetu življenja. Projekt nudi veliku mogućnost razvijanja kreativnosti, slobodnog izražavanja kroz oblik i boje, pridonosi procesu samo aktualizacije te pospješuje grubu i finu motoriku šaka i prstiju.

Rad u radionici tematski će se razlikovati u ovisnosti o kalendaru događanja (Božić, Valentinovo, Uskrs, Dan žena, ...), dok će dio procesa biti terapijski, odnosno usmjeren na izražavanje emocija i emocionalnih stanja kroz medij gline i glazurnih boja.

RAD S GLINOM – MODELIRANJE

Proces spontanog izražavanja modeliranjem vrlo je važan za razvoj fine motorike ruke, za razvoj osjećaja prostora i volumena, zatvorenih i otvorenih oblika, zaobljenosti i ravnina.

U uvodnom djelu potrebno je korisnike upoznati sa svojstvima gline (s time da je mekana, da se lako oblikuje, da se suši i da tako osušena nije pogodna za oblikovanje).

Rad sa glinom započet ćemo jednostavnijim oblicima i strukturama te upoznavanjem s raznovrsnim mogućnostima oblikovanja gline.

Programski zadaci u radu s glinom

Upoznavanje sa svojstvima gline kroz:

- igre s glinom, uz mogućnost otkrivanja karakteristike gline i različitih načina
- oblikovanja i izražavanja
- igre teksturama na različitim plohama
- igre zaobljenim i ravnim plohama

Oblikovanje gline

- upoznavanje sa alatom za oblikovanje gline
- upoznavanje sa mogućnostima oblikovanja zdjelica / vaza (oblikovanje izradom glista, oblikovanje utiskivanjem prstiju, oblikovanje ravnim plohama)
- modeliranje figuralnih i drugih zatvorenih oblika prema mašti i sjećanje

Upoznavanje sa različitim tehnikama u modeliranju gline

Upoznavanje sa glazurnim bojama i zemljanom bojom engobom

- osnovne informacije o upotrebi boja
- priprema boja za upotrebu
- ukrašavanje i oslikavanje izrađenih glinenih predmeta

Krajem godine, kao potvrda za uloženi rad i kreativnost namjera je organizirati izložbu radova u prostoru namjenjenom kulturnim sadržajima, što bi ujedno pridonjelo uključivanju korisnika u širu društvenu zajednicu, podizanju samopoštovanja i senzibilizaciji javnosti o potrebama i mogućnostima osoba s invaliditetom.

PROGRAM FUNKCIONALNOG UČENJA

Funkcionalno učenje je integrativni pristup koji koristi tehnike za učenje, misaona-mentalna tehnika pomoću kojih dijete uči i rješava probleme.

U normalnom tijeku razvoja kod djeteta bez poteškoća, postoji period prije druge godine kada dijete samostalno proučava svijet oko sebe na veoma specifičan način. Dijete bez poticaja okoline ili verbalnih uputstva od strane odraslih uzima predmete, istražuje ih na razne načine (trešnjom, bacanjem, itd...), preslaže ih, razvrstava, uparuje... Ispočetka, dok su mlađi, djeca te radnje rade u tišini, dok s odrastanjem svaku svoju radnju poprate s verbalnom komunikacijom. Također s odrastanjem i učenjem svijeta oko sebe, radnje postaju složenije, povezanije.

Kod djece s poteškoćama u razvoju izostaje takva spontanost u samostalnom učenju okoline. Problemi su još veći kada takva djeca prohodaju, jer nemaju mogućnost održavanja koncentracije za duže igranje jedne igre. Takvu djecu treba učiti kako se " ispravno, prirodno" igra da bi na taj način došla do istog stadija razumijevanja i povezivanja radnji kao i zdrava djeca.

Radna okolina: jedna odrasla osoba sjedi ili iza ili sa strane djeteta za stolom. Na taj način je focus djeteta usmjeren na radnju ispred sebe.

Način izvođenja: pojedini tretman funkcionalnog učenja treba trajati 45-60 minuta. Redosljed izvođenja pojedinih vježbi je važan samo u početku, dok dijete ne shvati što se od njega očekuje. Ukoliko dijete odbija vježbu, vježba se ne smije prekinuti, ali se može skratiti vrijeme izvođenja. Ukoliko dijete ima motoričkih poteškoća, prvo ćemo pričekati njegov pokret, pa tek onda krenuti sa vođenjem njegove ruke u željenom smjeru. Kod loše napravljene vježbe, radnja se ponavlja.

Funkcionalno učenje se bazira na tehnikama (alatima- vještinama) za učenje:

- stavljanje
- udaranje
- uparivanje
- uspoređivanje
- razvrstavanje
- nizanje
- gradnja s kockama
- šaranje i pisanje

Program provode stručni djelatnici koji su prošli navedenu edukaciju prema individualnom programu korisnika.

PROGRAM MULTISENZORNE STIMULACIJE - SNOEZELN PROGRAM

Snoezelen ili multisenzorna stimulacija (okolina), kao koncept potječe iz Nizozemske, od '60-tih godina prošlog stoljeća i predstavlja opuštajuću i rekreirajuću okolinu posebno osmišljenu za osobe s senzornim deficitima i poteškoćama u mentalnom razvoju. Predstavlja dio općeg razvoja terapijskih pristupa opisanih kao senzorna stimulacija. Ovakav vid terapije temelji se na istraživanjima senzorne

deprivacije koji su pokazali da i zdrave osobe pokazuju određena odstupanja kada su smješteni u deprivirajuću okolinu. Budući da je program Snoezelena pokazao izuzetne rezultate kod višestrukih oštećenja i smetnji, u Centru za rehabilitaciju Fortica Kraljevica je kreirana Snoezelen prostorija, te su educirani djelatnici za primjenu ove vrese programa.

Osnovna ideja Snoezelena je stvaranje opuštajuće okoline da bi se stimulirala osjetila bez potrebe za intelektualnom aktivnošću. Na taj se način osobama omogućuje uživanje u okolini na svoj vlastiti način, slobodnima od očekivanja drugih. Atmosfera u Snoezelenu je kreirana na način da se koristi prigušeno osvjetljenje, mjesta za zauzimanje ugodnih položaja, opuštajuća glazba, aromaterapijska ulja i okolina bez distrakcija.

Ciljevi Snoezelena su:

- omogućiti osobi da uživa u Snoezelen okolini
- povisiti svjesnost osobe kroz multisenzornu stimulaciju, posebno kroz vizualnu i taktilnu
- ohrabriti interakciju s okolinom
- omogućiti tjelesno i mentalno opuštanje
- smanjiti psihološke poteškoće poput agitiranosti, anksioznosti i sl.
- potaknuti istraživanje okoline
- omogućiti okolinu koja vodi razvoju odnosa s osobama iz blizine

Prednosti Snoezelena su:

- opuštajuća okolina bez pritisaka vezanih uz terapiju
- usvajanje samokontrole i autonomnog istraživanja
- pozitivan terapijski efekt u situacijama izvan Snoezelen okoline
- ne zahtijevaju se posebne intelektualne i komunikacijske vještine
- podrazumijeva okolinu/situaciju u kojima se ne može doživjeti neuspjeh
- uključuje korisnika koji upravlja okolinom
- stimulacija osjetila
- smanjivanje stresa
- brza i jednostavna primjena
- mogućnost mjerenja ishoda tretmana.

Vrste i svrha stimulacije:

- **Vizualna stimulacija**

Vid ima glavnu ulogu u integraciji osjeta koje dobivamo putem različitih osjetnih organa, čime se pridaje smisao okolini koja nas okružuje. Velik broj osoba s višestrukim oštećenjima imaju osjet vida, ali ne znaju kako ga koristiti ili kako razumijeti ono što vide. Ukoliko oni nisu učeni i poticani kako se koristiti vidom, na svojevrsan način će ga zanemariti i neće na taj način istraživati okolinu. Uloga vizualne stimulacije je u izgradnji vještina vizualne pažnje i poticanje na korištenje vidom da bi se izmijenilo tzv. vizualno ponašanje osobe i poboljšalo

kretanje. Za osobe s višestrukim oštećenjima se na taj način omogućuju uvjeti pod kojima se uče korištenju vidom i razvoju vizualne vještine. Korištenje vidom ima i značajnu društvenu ulogu, u komunikaciji i socijalizaciji, te je važnost vizualne stimulacije ne upitna. U vizualnoj stimulaciji se koristi oprema koja uključuje različite izvore svjetlosti (npr. stroboskopsko svjetlo, svjetlosni stup, disco-lopta i sl.), predmete različitih boja i površina (npr. reflektivni materijal, svjetlucavi predmeti i površine, ogledala, baloni i sl.), vizualno kompleksne izvore (projektori, svjetlosne ploče i sl.). Svojevrsan oprez je potreban kod vizualnog stimuliranja osoba s epilepsijom, da bi se izbjegle provokacije epileptičkih napadaja, stoga je ovdje posebno važna procjena terapeuta.

- **Auditivna stimulacija**

Auditivna stimulacija se koristi sa ciljem razvoja cjelokupne svijesti o razumijevanju zvukova, posebno onih koji su važni za pojedinca i primjene u programima za poticanje komunikacije, hranjenja i kretanja. U auditivnoj stimulaciji se koriste materijali i predmeti koji su izvori slijedećih odlika auditivnih podražaja: intenziteta, kvalitete, ritma, trajanja i kompleksnosti. U tu svrhu koriste se: zvana, zviždaljke, metronom, udaraljke, glazbene kutije, glazbeni instrumenti, različita glazbala.

- **Taktilna stimulacija**

Osjet dodira omogućuje osobi s poteškoćama u razvoju otkrivanje ugodnosti dodira i taktilnog iskustva te zadobivanja određene kontrole nad okolinom i nad stvarima/ događajima koji svakodnevno utječu na pojedinca. Taktilnom stimulacijom pojedinac budi interes za svoju okolinu i uči o njoj izvan granica svog tijela, razumije prirodu dodira i povećava toleranciju za tuđi dodir, a sve sa ciljem usvajanja novih vještina. Taktilna stimulacija se provodi kroz izravan dodir s osobom putem masaže, dodirivanjem okolnih materijala i predmeta različitih tekstura i tvrdoće. U masaži se koriste različite mirisne kreme, ulja, puder, losioni, gelovi i sl. čime se ujedno stimulira i osjetilo njuha. Potom se u taktilnoj stimulaciji koristi voda npr. biserna kupka, led i sl., vibracijski jastuci, rezonantna ploča, različiti izvori zvuka i materijali različite teksture.

- **Olfaktorna stimulacija**

Osjet njuha se stimulira da bi osoba postala svjesnija izvora mirisa u svojoj okolini te da bi se time poboljšala diskriminacija okusa i hranjenje. U olfaktornoj stimulaciji se koriste izvori ugodnih/neugodnih mirisa i često se na taj način potiče i osjet okusa. Od opreme se koriste: hrana, mirisi iz prirode, medicinski mirisi, parfimirani mirisi, esencijalna ulja (oprema za aromaterapiju) i dr.

- **Gustatorna stimulacija**

Gustatorna stimulacija je važna zbog razvoja tolerancije na različite okuse budući da su osobe s poteškoćama u razvoju često ograničene na određenu vrstu hrane i samim time na neke okuse što može biti izvor različitih zdravstvenih problema. Primjenom gustatorne stimulacije razvija se preferencija okusa i time izražavanje vlastitog izbora. U gustatornoj stimulaciji se koriste izvori temeljnih okusa, izvori različitih mirisa koji su u vezi sa okusom, hrana različite temperature, teksture i konzistencije.

- **Proprioceptivna i vestibularna stimulacija**

Proprioceptivna i vestibularna stimulacija uključuju stimulaciju pokreta u smislu poticanja svjesnosti o vlastitom tijelu u prostoru i načina na koji se tijelo pokreće. U proprioceptivnoj i vestibularnoj stimulaciji se koriste predmeti i površine različitog oblika, teksture, kvalitete i konzistencije. Koriste se lopte, vibracijski podovi, jastuci, vodeni krevet, bazeni različitog sadržaja i dr.

Snoezelen program provodi osoba koja je upoznata sa konceptom multisenzorne stimulacije i koja je stekla uvid u mogućnosti i potrebe korisnika Snoezelena. Nužno je da terapeut posjeduje stručno znanje i iskustvo da bi uspješno primjenio svoje vještine premda je potrebno dodatno osposobljavanje zbog pojašnjenja terapijskog učinka, ali i zbog rada na sebi i odnosu sa korisnikom.

U Centru Fortica Kraljevica program Snoezelena provode fizioterapeuti, radni terapeuti i rehabilitator.

Primjena Snoezelen programa u Centru Fortica pokazala je pozitivne terapijske pomake.

Kod osoba sa poteškoćama u intelektualnom funkcioniranju pokazalo se da korištenje Snoezelena reducira problematično ponašanje, povećava opseg pažnje i poboljšava raspoloženje. Također se pokazalo smanjenje maladaptivog i stereotipnog ponašanja kao i pozitivan učinak na stjecanje kontrole nad okolinom i situacijama i time pomak ka razumijevanju uzroka i posljedica te nezavisnosti na višoj razini funkcioniranja. Utvrđen je pozitivan učinak na raspoloženje, smanjivanja agitiranosti i poboljšanje u verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji. Pored svega navedenog Snoezelen ne predstavlja

samo specifičnu terapijsku formu već svojevrsnu novinu za korisnike i osobe uključene u njihov život. Prema tome, Snoezelen djeluje kao opći motivator djelatnicima ili roditeljima što rezultira dodatnom pažnjom za korisnika i uspostavljanjem obobostrano kvalitetnijeg odnosa

SAVJETOVALIŠTE ZA RODITELJE

Savjetovanište za roditelje jedna je od aktivnosti koja je od 2008.godine zaživjela kao sistematski program u Centru. Naime već niz godina Centar redovito održava roditeljske sastanke, održavaju se različita tematska predavanja i druženja s roditeljima/skrbnicima u cilju što jačeg povezivanja i uključivanja roditelja/skrbnika u život naših korisnika.

Savjetovanište se provodi prema godišnjem planu rada savjetovaništa, kojem je cilj svakog roditelja/skrbnika barem jednom godišnje pozvati na savjetovanište. Roditelji/skrbnici tako imaju na raspolaganju cijeli Stručni tim koji izvješćuje roditelje o programima koji se provode sa njihovim djetetom u Centru i stoji na raspolaganju za sva pitanja, nedoumice i informacije o njihovom djetetu. Isto tako, savjetovanište se održava po potrebi na traženje roditelja/skrbnika ili obavezno prilikom prijema novog korisnika, kako bi se roditelje/skrbnike upoznao sa svim programima koje Centar provodi.

Vrijednost ove aktivnosti je u proširivanju znanja roditelja/skrbnika o potrebama vlastita djeteta/štićenika, ali i u međusobnom druženju roditelja/skrbnika i stručnjaka te razmjeni iskustava. Vrlo je bitno poticanje roditelja/skrbnika na kontinuirane posjete i druženja s djecom, pa i odlaske djece kući tijekom vikenda i praznika, kako bi kod djece održali emocionalnu stabilnost te zadržali privrženost roditeljima/skrbnicima koja je ključna za pravilan emocionalan razvoj. Suradnja s roditeljima počiva na partnerskim odnosima i osnaživanju.

Rad savjetovaništa

Voditelj Savjetovaništa i osoba za kontakt je Magdalena Muller, magistra socijalnog rada. Roditelji mogu ostvariti suradnju sa svim stručnjacima temeljem prethodne najave telefonom.

Cilj rada Savjetovaništa i suradnje s roditeljima je:

- u pružanju pomoći prilikom smještaja korisnika u ustanovu
- u mogućnosti participiranja u kreiranju i realizaciji programa rada
- u formiranju pravilnog stava i povjerenja prema djelatnicima Centra
- pomoć i podrška u prevladavanju teškoća i stvaranja uvjeta za partnerski odnos roditelja sa stručnjacima
- osnaživanje i pomoć roditeljima pri usvajanju znanja i vještina za igru i rad s djetetom kada je u obitelji
- suradnja sa članovima stručnog tima
- u edukaciji roditelja/skrbnika i upoznavanja s rehabilitacijskim i terapijskim postupcima
- poboljšanje kvalitete života obitelji i korisnika
- poticanje roditelja/skrbnika na kontinuirane posjete i osnaživanje za odlaske korisnika kući vikendom ili tijekom praznika.

MATP- PROGRAM TRENINGA MOTORIČKIH AKTIVNOSTI

MATP - motor activities training program, je kako sama skraćenica govori, program treninga motoričkih aktivnosti. To su precizno definirani postupci i načini rada koji su usmjereni na razvoj pojedinca ili na potpuno usvajanje i usavršavanje tehničko-taktičkih znanja. Postoje raznolike i

mnogobrojne metode trenažnog rada, a i brojne klasifikacije s obzirom na odabrane kriterije. Željeni cilj određuje osnovni kriterij za klasifikaciju metoda treninga, ovisno o tome da li je cilj treninga razvoj antropoloških dimenzija osobe, ili je osnovni cilj treninga učenje novih motoričkih znanja.

Po takvoj podjeli imamo:

- **metode vježbanja** koje služe za razvoj i održavanje raznih antropoloških, najčešće funkcionalnih i motoričkih sposobnosti
- **metode poučavanja** koje se primjenjuju za usvajanje motoričkih informacija i usavršavanje i stabilizacija motoričkih programa, koji su povezani sa tehničko taktičkim znanjem sportaša. Radi se o procesima prijema, prijenosa, obrade, zadržavanja i korištenja motoričkih informacija integriranih u programe motoričkog djelovanja

MATP je službeno potvrđen program specijalne olimpijade, na čije se discipline i aktivnosti sam po sebi nadovezuje. Namjenjen je osobama sa najtežim stupnjem motoričkih i senzitivnih oštećenja, koje ne mogu zadovoljiti precizna, univerzalna pravila specijalne olimpijade.

Ovaj program daje prednost u prisustvovanju treniranju, nema strogih pravila u pojedinim disciplinama, svaki sudionik pokazuje što može i koliko može.

Vrlo je pristupačan, jer ga mogu kao treneri voditi gotovo sve osobe koje rade sa takvim osobama: fizioterapeut, medicinska sestra, roditelji, volonteri (pod nadzorom), čak i korisnici bez smetnji (pod nadzorom).

Program se bazira na sedam osnovnih aktivnosti:

- mobilnost, pokretljivost - gimnastika, atletika
- ručne vještine - atletika (bacanje loptice, elementi kuglanja)
- udaranje - stolni tenis, golf, hokej, tenis
- loptanje - nogomet
- upravljanje ručnim i električnim kolicima - atletika
- vodene aktivnosti - plivanje i elementi vodenih sportova

Navedene aktivnosti uvijek učimo u kontekstu sporta, ali i rekreacije.

Filozofija programa je nenatjecanje, kronološka funkcionalnost, uporaba naučenih i stečenih elemenata u sociološkom okruženju, pomoć, zabava.

Trening se bazira na svojim principima, koji su preduvjet da se iz osobe uspije dobiti maksimum angažmana koji ona može pružiti. A to su:

- princip upoznavanja natjecatelja, njegovih interesa, reakcija, sposobnosti i komunikacija
- princip praćenja ritma njegovog učenja
- princip prilagodljivosti natjecatelju
- princip zadavanja realnih ciljeva
- princip strpljivosti, ne bazirati se na rezultat
- princip izrade plana rada
- princip aktivnog sudjelovanja u radu
- princip prisutnosti pozitivne atmosfere
- princip sreće, veselja, uzbuđenja

Sadržaj organiziranja treninga

Svako organiziranje treninga sastoji se od plana treninga, pripreme i prilagodbe za susrete.

Priprema podrazumijeva sigurnost, pisanu pripremu, potrebite rekvizite i opremu, pozitivnu atmosferu, upute pomoćnicima, grupne aktivnosti.

Prilagodba podrazumjeva veličinu natjecateljskog prostora, položaja, povremene pomoći, prilagođeni rekviziti i oprema

Fiziološka podloga važnost tjelesne aktivnosti

Aktivnost je ljudska vitalna potreba. Brojna istraživanja su dokazala vrijednost vježbanja i redovite tjelesne aktivnosti kod osoba, kako zdravih tako i kod osoba sa određenim stupnjem oštećenja.

Tjelovježba ima ulogu u jačanju mišićne mase, utječe na očuvanje koštane mase, te razvijanje i zadržavanje spretnosti, što je u biti svojevrsan obrambeni mehanizam. Također vježbe aerobnog oblika pozitivno djeluju na psihosomatski status bez obzira na dob.

Redovito provođena tjelesna aktivnost djeluje u smislu očuvanja i poboljšanja ventilacijske funkcije pluća tijekom opterećenja. Glavni fiziološki učinci aerobnih vježbi uključuju porast količine eritrocita, povećanje protoka krvi, povećanja sadržaja mioglobina i mitohondrija u mišićnim stanicama, te povećavaju enzimsku aktivnost za aerobnu glikolizu. Te promjene omogućuju djelotvornije stvaranje ATP-a (adenozintrifosfata) za skeletni mišićni rad i olakšavaju dopremu kisika u tkiva.

Prednosti MATP-a

- program povećava i pospešuje napredak u kordinaciji i kontroli tijela pri izvedbi različitih motoričkih aktivnosti
- pospešuje razvoj sportsko-rekreativnih aktivnosti primjerenih dobi
- povećava mogućnost integracije osoba s težim poteškoćama u psihičkom i motoričkom razvoju u aktivnostima okoline,
- povećava fizičku otpornost
- povećava senzorne sposobnosti
- povećava samopercepciju i samopouzdanje u skupini
- priprema pojedinog korisnika za uključivanje u dnevne treninge pojedinih sportskih aktivnosti

Ciljevi MATP-a: Sam program po sebi predstavlja jedan potpuni i maksimalni psihomotorni angažman osoba sa kojima se provodi.

Sukladno s tim, ciljevi programa obuhvaćaju više aspekata svake osobe:

Zdravstveni ciljevi: Samim treningom, odnosno tjelovježbom djeluje se na lokomotorni sustav. Osim učinka na same mišiće (posebno kod osoba sa teškoćama kretanja), prisutan je pozitivan učinak na zglobove, tetive, ovojnice i zglobne čahure, što u konačnici dovodi do bolje pokretljivosti, sprečavanja kontraktura, smanjenja spazma, kao i do poboljšanja općeg stanja. Poboljšanje respiratorne funkcije osim pravilne ventilacije i pravilne izmjene plinova dovodi do sprečavanja ili do smanjenja respiratornih komplikacija (npr. hipostatskih pneumonija). Uporaba različitih rekvizita pospešuje razvoj taktilne percepcije, kao i razvoj koordinacije pokreta, te balans tijela u cijelosti.

Psihološki ciljevi: Sama spoznaja realizacije određenih mogućnosti pozitivno se reflektira na psihičku sferu osobe. Daje osobi sliku korisnosti, samopouzdanje, a samim tim i motiv da iz sebe izvuče maksimalan potencijal koji posjeduje.

Sociološki ciljevi: Bez obzira da li se program provodi individualno ili grupno, on je baziran na interakcijama trener-korisnik, ili korisnik-korisnik, te na interakcijama između svih korisnika kada se govori o treningu grupa. Takvi odnosi imaju u osnovi razvijanje komunikacije, tolerancije, povjerenja i suradnje kako između samih korisnika tako i svih drugih osoba koji su uključeni u program. U konačnici pozitivno okruženje i atmosfera stvaraju kod osoba sa poteškoćama dojam socijalno prihvatljivih jedinki, eliminiraju osjećaj izoliranosti i zapostavljenosti. Za konačan cilj možda i uključivanje u svakodnevni život u normalnoj zajednici.

Sportovi, rekviziti i oprema

Sportske discipline koje su zastupljene u ovom programu su zapravo formirani elementi pojedinih sportova prilagođenih osobama sa poteškoćama kako bi mogli aktivno sudjelovati u njima.

Grupirani su na slijedeći način:

1) PODRUČJE: GIBLIVOST

- Puzanje, klizanje, hodanje
- Vožnja s kolicima preko i kroz prepreke
- Hod preko prepreka s poštivanjem prometnih znakova
- Vožnja preko i kroz prepreke uz poštivanje znakova

2) PODRUČJE: UDARANJE

- Izbijanje loptice sa stožca
- Udaranje visećih lopti
- Izbijanje loptica sa stožca, udaranje visećih lopti
- Stolni tenis

3) PODRUČJE: RUČNE VJEŠTINE

- Potiskanje, stavljanje loptice
- Rušenje čunjeva

4) PODRUČJE: BACANJE

- Kocka, lopta u gol
- Pak u gol
- Bacanje lopte u gol
- Guranje paka do gola

5) PODRUČJE: VOŽNJA SA KOLICIMA

- Vožnja sa uputstvima
- Vožnja između zapreka
- Vožnja slalom i vožnja po uputstvima

6) ZABAVNE AKTIVNOSTI:

- Lovimo ribice
- Stavljanje vrećica s grahom u metu
- Ples
- Skakanje po napuhanoj žirafi

Iz svega navedenog vidimo samo prednosti ovog programa koji se prožimaju kroz više aspekata koji pozitivno djeluju na osobnost svake jedinice. Naš Centar na skrbi ima korisnike koji imaju uglavnom teža psihomotorna oštećenja, ali koji su u više navrata pokazali dobre sposobnosti i mogućnosti na različitim susretima i natjecanjima, te smo mišljenja da bi realizacija ovog programa uvelike doprinjela njihovom daljnjem razvoju kako u pojedinim sportskim disciplinama, tako i u poboljšanju funkcioniranja u svakodnevnom životu i aktivnostima. Sa programom će se nastaviti i slijedeće godine, u vidu organiziranja državnih susreta MATP-a i odlazaka sa korisnicima na druga natjecanja.

U 2020. godini u planu i programu ustanove je obilježavanje 10-godišnjice održavanja MATP susreta.

Menadžment volonterstva je modularni program koji je obuhvatio sva područja koja su bitna u procesu uključivanja volontera u rad ustanova.

Područja su slijedeća:

- Planiranje uključivanja volontera- poslovi koordinatora volontera
- Opis posla volontera
- Ciljano pronalaženje volontera
- Odabir i uključivanje volontera
- Obuka i orijentacija volontera
- Mentoriranje, supervizija i podrška volontera
- Nagrađivanje volontera
- Evaluacija volontera i organizacije

Poslovi koordinatora volontera

Poslovi vezani uz rukovodstvo ustanove:

- Ukazati rukovodstvu na potrebu ustanove za volonterima
- Postavljanje koordinatora volontera
- Planiranje troškova
- Plan i program volontiranja, područje
- Osiguranje prostora i uvijeta za rad
- Izrada ugovora
- Dogovor o broju volontera, periodu volonterskog rada
- Informiranje ostalih djelatnika
- Povratna informacija
- Nagrađivanje
- Suradnja s medijima (uz koordinatora uvijek treba biti prisutan i netko iz rukovodstva)
- Izvještavanje

Poslovi kordinatora vezani uz volontere:

- Izrada opisa posla volontera (u suradnji s radnom organizacijom)
- Edukacija volontera
- Određivanje profila volontera (u suradnji s radnom organizacijom)
- Organizirano pronalaženje volontera
- Selekcija i uključivanje
- Supervizija i praćenje volontera
- Nagrađivanje
- Evaluacija volontera
- Nadgledavanje satnice/usklađivanje dokumentacije s troškovima
- Kontakt s volonterima
- Praćenje potreba volontera, veza volontera i ostalih zaposlenika

Poslovi vezani uz zaposlenike:

- Pitati zaposlenike za mišljenje i potrebe za volonterima (koliko ih je potrebno i što će raditi)
- Priprema zaposlenika za suradnju s volonterima i dogovarati tko će obučavati volontere (određivanje MENTORA)
- Koordiniranje zaposlenika i volontera (komunikacija)
- Uključiti ih u mentoriranje

- Tražiti povratnu informaciju o učincima rada volontera
- Uključiti ih u nagrađivanje volontera

Uključivanje volontera vikendima i u popodnevnim satima u okupacione aktivnosti sa našim korisnicima ispunilo bi njihovo slobodno vrijeme na bolji i kvalitetniji način. Korisnici dobivaju mogućnost bolje integracije u lokalnu zajednicu, nove osobe daju im novu mogućnost stjecanja iskustva pravog obiteljskog okruženja. Nadalje, uključivanjem volontera dajemo mogućnost ljudima iz lokalne zajednice da se aktivno uključe i daju svoj doprinos.

Volonteri se uključuju u projekt "Ljeto s volonterima" koji se provodi petu godinu zaredom. Centar Fortica je donio Pravilnik o volonterstvu, kojim se određuju ciljevi, načela i praktične smjernice u radu s volonterima.

PROGRAM ZAŠTITE NA RADU

Program će se provoditi prema planu za 2020. godinu sa ciljem da se na području zaštite na radu opasnosti i štetnosti u potpunosti uklone. Prilikom provođenja služit ćemo se Procjenom rizika na osnovu koje je poslodavac dužan primjenjivati pravila zaštite na radu. Sukladno Pravilniku o zaštiti od požara uredno ćemo servisirati protupožarne aparate, dizala i ostale uređaje, kao i instalacije. Nastavit ćemo suradnju sa Javnom vatrogasnom postrojbom iz Rijeke, sa kojom smo povezani s našim Vatrodojavnim sustavom, čija je zadaća da Ustanova bude pod stalnim nadzorom i zaštićena u slučaju požara i drugih nepogoda.

RANA RADNOTERAPIJSKA I FIZIOTERAPIJSKA INTERVENCIJA KROZ MOBILNI TIM NA OTOCIMA KRK I RAB

Projekt „Mrežne podrške u lokalnoj zajednici- mobilni tim na otocima Krk i Rab“ ima za cilj provođenje neurorazvojne terapije i rane intervencije nad djecom predškolske i školske dobi koja su unutar svojih obitelji.

Plan i program rada obuhvaća sadržaje kojima se kroz praktični rad sa djecom educiraju roditelji i osobni asistenti kako bi što pravilnije sami radili u svakodnevnoj rehabilitaciji kroz savladavanje svakodnevnih životnih vještina i funkcionalnosti pokreta.

Tim je sastavljen od slijedećih stručnjaka:

- radni terapeut
- fizioterapeut
- socijalni radnik
- rehabilitator
- psiholog

Glavni cilj provedbe programa:

Djeci sa neurorazvojnim poteškoćama i neurorizikom omogućiti da u najvećoj mogućoj mjeri razviju svoje motoričke, kognitivne i socijalne vještine kako bi izrasli u zadovoljne sigurne i samopouzdanе osobe.

Postavljeni cilj moguće je ostvariti provođenjem slijedećih aktivnosti:

- Direktni terapijski rad s djecom uz primjenu radnoterapijskih i fizioterapijskih metoda i tehnika za ranu razvojnu intervenciju
- Podrška roditeljima u rješavanju određenih socijalnih prava i mogućnosti kroz savjetovalište za roditelje
- Radionice za roditelje, braću i sestre djece uključene u program

Očekivani rezultati provedenog programa:

- Poboljšanje kvalitete života i veće mogućnosti napretka djece s neurorazvojnim poteškoćama i neurorizikom
- Podizanje kvalitete života obitelji djece s navedenim poteškoćama
- Senzibilizacija lokalne zajednice o nužnosti postojanja navedenog timskog pristupa i važnost njegovog postojanja u poboljšanju kvalitete života djece i obitelji korisnika navedenih usluga

Metode i tehnike provođenja programa:

- PNF – Proprioceptivna neuromuskularna facilitacija
- Multisenzorna stimulacija
- Funkcionalno učenje
- Edukacija roditelja (radionice)
- Psihosocijalna podrška obiteljima

Integracijom svih ovih metoda terapeuti tima mogu potaknuti i olakšati pravilan razvoj djeteta kada je razvoj najintenzivniji i mogućnosti napretka u svim segmentima razvoja najveće.

Ciljevi programa:

- Podizanje nivoa kvalitete socijalnih i zdravstvenih usluga u lokalnoj zajednici
- Djeci sa poteškoćama u razvoju i neurorizikom omogućiti da u najvećoj mogućoj mjeri razviju svoje motoričke, kognitivne i socijalne vještine kako bi izrasli u zadovoljne sigurne i samopouzdanе osobe
- Pravovremeno uključivanje djece u terapijske programe bez izdvajanja iz lokalne sredine.
- Podizanje kvalitete života obiteljima djece s navedenim poteškoćama
- Senzibilizaciju lokalne zajednice za nužnošću postojanja navedenog timskog pristupa i važnosti njegovog postojanja u poboljšanju kvalitete života djece i obitelji korisnika navedenih usluga

Broj i struktura korisnika:

Djeca predškolske i školske dobi s neurorazvojnim poteškoćama i njihove obitelji. Predviđeni broj izravnih korisnika: 30-40, neizravnih korisnika: 70-80, ukupan broj korisnika 100-120.

Aktivnosti:

- Direktni terapijski rad sa djecom uz primjenu radnoterapijskih i fizioterapijskih metoda i tehnika za ranu razvojnu intervenciju.
- Rad sa roditeljima kroz koji će se osposobiti roditelji da u svakodnevnim životnim situacijama provode naučene postupke.
- Podrška roditeljima u rješavanju određenih socijalnih prava i mogućnosti kroz savjetovalište za roditelje.
- Radionice za roditelje, braću i sestre djece uključene u program

PROJEKT "MOJI PRIJATELJI IZ FORTICE"

Projekt „Moji prijatelji iz Fortice„ je program aktivnosti za unaprjeđenje socio-emocionalnog razvoja djece s teškoćama u razvoju i djece iz redovnog obrazovnog sustava, koji se u Centru uspješno provodi već petu godinu za redom.

Nositelj programa je Centar Fortica, a partneri Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka (CZOO Rijeka), Dječji vrtić "Orepčiči" iz Kraljevice (Vrtić) i Osnovna škola "Kraljevica" (Škola).

Svrha programa je provedba strukturiranih zajedničkih aktivnosti i učenja, korisnika Centra i djece koja redovno pohađaju Vrtić i Školu.

Socijalna interakcija korisnika koji su trajno smješteni u Centru je ograničena na međusobne kontakte i kontakte s djelatnicima Centra. Ovim programom stvaraju se uvjeti upravo za redovitu interakciju sa zdravim vršnjacima s kojima inače vrlo rijetko kontaktiraju i time za socio-emocionalni razvoj.

Program se sastoji od različitih radionica (likovne, glazbene, literarne i sportske radionice) na kojima polaznici Vrtića i Škole kroz iskustveno učenje upoznaju Korisnike Fortice.

Svaka od radionica se sastoji od teorijskog i radioničkog dijela.

Teorijski dio čine predavanja za redovne učenike Škole te seminari za nastavnike i odgajatelje kojima je cilj stvaranje cjelovite slike o korisnicima, njihovim specifičnim potrebama i mogućnostima, životu u ustanovi te obrazovnom profilu stručnjaka koji o njima brinu. Nastavnici i odgajatelji stečena znanja mogu primijeniti u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s djecom s teškoćama u razvoju.

Radionički dio čine likovne, glazbene, literarne i sportske radionice na kojima će polaznici Vrtića i Škole kroz iskustveno učenje upoznati Korisnike koji trebaju stalnu njegu i skrb te obogatiti svoj i njihov život novim spoznajama. Neposredni uvid u njihove fizičke i intelektualne poteškoće i način života u ustanovi za rehabilitaciju jačat će senzibilizaciju za potrebe ove populacije.

OSNOVNI CILJEVI PROGRAMA:

Glavni cilj program je povećanje dostupnosti podrške i pomoći korisnicima Centra kroz neposrednu interakciju s redovnim učenicima i predškolicima.

Glavni cilj se ostvaruje kroz specifične ciljeve:

- Razviti interes djece i učenika s teškoćama u razvoju za druženje i igru sa zdravim vršnjacima i stvaranje uvjeta za takvo druženje
- Upoznati pojedine pomagačke profesije i njihovu ulogu u radu s djecom s teškoćama
- Potaknuti kreativnost u otkrivanju načina komunikacije redovnih učenika s učenicima s teškoćama u razvoju nerazvijenog ili slabo razvijenog govora te ograničenih motoričkih mogućnosti
- Upoznati redovne učenike i njihove nastavnike sa specifičnim poteškoćama i mogućnostima učenika s cerebralnom paralizom i mentalnom retardacijom
- Upoznati redovne učenike i njihove nastavnike s aktivnostima i metodama učinkovite komunikacije s učenicima s cerebralnom paralizom i mentalnom retardacijom
- Razviti interes redovnih učenika za društveno angažirano djelovanje
- Osigurati održivost programa

Struktura radionica

Trajanje radionica: 60 min

Tijek aktivnosti na radionicama:

Uvodni dio – predstavljanje cilja radionice

Kratko predavanje – informiranje i osnovnim pojmovima iz teme

Upoznavanje učenika sa zadanim aktivnostima i načinom rada

Realizacija zadanih aktivnosti

Evaluacija zadane aktivnosti

Uz navedene projektne aktivnosti partneri u projektu organiziraju i zajedničko druženje za kraj školske godine. Voditeljica projekta te koordinatori od strane partnera su izradili plan promidžbe projekta u medijima koji ima za cilj predstavljanje primjera dobre prakse kao i same ustanove.

PLAN AKTIVNOSTI U CENTRU FORTICA TIJEKOM 2020. GODINE

PLAN DOGAĐANJA U CENTRU FORTICA TIJEKOM 2020. GODINE

* PLAN JE OKVIRAN I PODLOŽAN PROMJENAMA

SIJEČANJ	VELJAČA	OŽUJAK
<ul style="list-style-type: none"> ❖ obrada tema sa korisnicima- zima, maskenbal ❖ Zima- likovna radionica ❖ Izrada maski ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Posjeta mesopustara ❖ Prijava korisnika-školskih obveznika u školu ❖ Zimski školski praznici ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice”	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Likovne radionice na temu Valentinovo ❖ 14. Veljače- obilježavanje Dana zaljubljenih ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Bal pod maskama ❖ Odlazak mobilnog tima na Rab ❖ Pripreme za MATP ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice”	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Obilježavanje Međunarodnog dana žena- 08. Ožujak i Svjetskog dana voda 22. Ožujak ❖ Obilježavanje Međunarodnog dana socijalnog rada ❖ Tematske likovne radionice ❖ Kreativne radionice i izrada dekoracija za Uskrs ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Pripreme za MATP ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice”

TRAVANJ	SVIBANJ	LIPANJ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uređenje vanjskog i unutrašnjeg prostora Centra ❖ Nabava sadnica, odlazak u kupovinu- izlet ❖ Uređenje okoliša, i biljaka, vrtlarstvo ❖ Obilježavanje USKRSA ❖ Bojanje pisanica ❖ Obilježavanje Dana planete zemlje 22.04. ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Pripreme za MATP ❖ Odlazak mobilnog tima na Rab ❖ Sudjelovanje na sportskom natjecanju u Banja Luci, BIH ❖ Proljetni školski praznici ❖ Obilježavanje Uskrsa ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice” 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sakupljanje materijala iz prirode za jesenske i zimske aktivnosti- izleti u prirodu ❖ Uređenje prostora ❖ Vrtlarstvo ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Obilježavanje Dana obitelji ❖ Dan otvorenih vrata ❖ Održavanje Državnih susreta MATP-a ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice” 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Likovne radionice, izrada dekoracija na temu ljeta ❖ Sakupljanje materijala iz prirode za jesenske i zimske aktivnosti- izleti u prirodu ❖ Uređenje prostora ❖ Kupanje u moru ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Kraj školske godine 2019/20 ❖ Odlazak mobilnog tima na Rab ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice” ❖ Završna priredba projekta „Moji prijatelji iz Fortice”

SRPANJ	KOLOVOZ	RUJAN
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kupanje u moru ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Posjeta korisnika i djelatnika iz slovenije- Ig ❖ Posjeta korisnika i djelatnika iz slovenije- Dobrna ❖ Projekt „Ljeto s volonterima” 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kupanje u moru ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Posjeta korisnika i djelatnika iz slovenije- Ig ❖ Projekt „Ljeto s volonterima” 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Izrada dekoracija – jesen ❖ Likovna radionica ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Početak školske godine 2020./21. ❖ Odlazak dvije grupe korisnika i djelatnika u posjetu u Sloveniju ❖ Odlazak mobilnog tima na Rab ❖ Projekt „Ljeto s volonterima” ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice”

LISTOPAD	STUDENI	PROSINAC
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Odlazak mobilnog tima na Rab ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice” Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Noć vještica 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Odlazak mobilnog tima na Rab ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice” ❖ Kreativne radionice za djecu i zaposlenike-izrada ukrasa za nadolazeće blagdane, likovne radionice ❖ Dekoracija prostora ❖ Priprema prigodnog programa ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sudjelovanje na Festivalu stvaralaštva i postignuća djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom ❖ Sudjelovanje na sportskom natjecanju u Opatiji “Mogu i ja” ❖ Obilježavanje sv. Nikole ❖ Roditeljski sastanak ❖ Obilježavanje Božića i Nove godine ❖ Projekt „Moji prijatelji iz Fortice” ❖ Božićna priredba ❖ Proslave rođendana ❖ Glazbene radionice ❖ Božićni štand

PLAN EDUKACIJA DJELATNIKA

Tijekom cijele 2020. godine organizirati će se interne edukacije i trajna usavršavanja fizioterapeuta i radnog terapeuta sukladno planu i prijavi nadležnoj Komori zdravstvenih radnika. Također će i zdravstveni djelatnici, medicinske sestre i tehničari, sudjelovati na edukacijama u organizaciji drugih ustanova, a o čemu trenutno nemamo definirane datume i termine edukacija.

U ustanovi će se od strane stručnih djelatnika i psihologa organizirati interne edukacije za zdravstveno osoblje i njegovatelje iz područja ophođenja s korisnicima, prevencije sagorijevanja i vještina komunikacije, kako bi se unaprijedila kvaliteta pružane usluge.

Planira se i organiziranje supervizije za djelatnike ustanove.

Socijalna radnica iz ustanove će sudjelovati na edukacijama u organizaciji Hrvatske komore socijalnih radnika, te Hrvatske udruge socijalnih radnika.

RAZVOJ NOVOG PROJEKTA U 2020. GODINI

U Centru za rehabilitaciju Fortica nastojimo poticati razvoj novih programa i projekata, obzirom da smo svjesni njihove važnosti za korisnike u ustanovi i za širu lokalnu zajednicu. Dinamika samog uvođenja novih programa kao i njihova realizacija ovisi o financijskim mogućnostima ustanove i eventualnom iznalaženju drugih izvora financiranja.

Stoga se u 2020. godini planira nastaviti i unaprijediti sve postojeće programe te uvesti slijedeći:

PROGRAM POVEZIVANJA I SURADNJE S DOMAĆIM AKADEMSKIM UMJETNICIMA I ŠKOLOM ZA PRIMJENJENU UMJETNOST KROZ DRUŽENJE I ZAJEDNIČKO STVARANJE

Naši korisnici kroz programe i aktivnosti koje organiziramo najčešće sudjeluju pasivno, a najveće zadovoljstvo predstavljaju im glazbene i likovne radionice. Obzirom da baš svi naši korisnici mogu barem pasivno, a neki i aktivno sudjelovati u slikanju, planiramo u suradnji s Gradom Kraljevica organizirati likovnu koloniju, gdje bi pozvali domaće akademske slikare i umjetnike, učenike škole za primjenjenu umjetnost te im kroz međusobno druženje i boravak u Kraljevici pružili mogućnost da svojim radovima oplemene život naših korisnika, kao i njihov životni prostor. Korisnici često imaju oskudne kontakte s članovima obitelji ali i širom lokalnom zajednicom, stoga bi ovaj projekt za cilj imao i poticanje socijalizacijskih vještina, te je kao takav iznimno značajan za funkcioniranje i stvaranje bolje slike o sebi kod djece i odraslih korisnika. Podrškom Grada Kraljevice projekt će promovirati i sam grad, obzirom da planiramo kao motive prikazati lokalne znamenitosti, te i samim sudionicima pružiti svojevrsnu priliku da svojim boravkom u Kraljevici upoznaju naš kraj.

Vođeni željom da povezivanje i suradnja sa hrvatskim likovnim umjetnicima postanu sastavni dio aktivnosti korisnika u ustanovi, osmišljen je ovaj program.

Glavni cilj programa je unaprijediti povezivanje i suradnju korisnika i djelatnika Centra Fortica s akademskim likovnim umjetnicima i učenicima kroz druženje i zajedničko stvaranje, te promocija ustanove i grada Kraljevice

Specifični ciljevi su :

- Unaprijediti socijalne vještine djece s teškoćama i odraslih osoba smještenih u Centru Fortica;
- Ostvariti kontinuiranu suradnju sa akademskim slikarima i umjetnicima iz naše zemlje, te na taj način promovirati ustanovu
- Potaknuti socijalizaciju korisnika kroz druženja i zajedničko stvaranje

Projekt bi bio nadogradnja projekta " Moji prijatelji s Fortice " koji se već uspješno provodi u ustanovi.